

ЧАНД МУЛОҲИЗА ОИД
БА АВЛАВИЯТИ МИЛЛАТ
БАР ДИН

саҳ. 7

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТ –
ЗАМИНАИ ТАҲКИМИ СУЛҲ,
АМНИЯТ ВА РУШДИ МИЛЛӢ

саҳ. 9

ПАЁМ – РОҲНАМО
ДАР РУШДИ МАОРИФИ
МАМЛАКАТ

саҳ. 11

Мардум мадоини зару симанд дар сиришт, Чӯёи ин хазоини пинҳон муаллим аст.

Оғози нашр
1 сентябри соли 1957

№12 (1090)
31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2025

ОМУЌЗГОРИ ҶАВОН

Нашрияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни

Истиқлолият гардиши азими таърихӣ дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёт ба шумор меравад. Дар солҳои аввали истиқлол дар раванди гузариш ба ҷомеаи ҳуқуқбунёди демократӣ дар Тоҷикистон ҳизбу созмонҳои нав таъсис ёфтанд. Зеро меҳвари асосии ҷомеаи ҳуқуқбунёди демократӣ ба гуногунандешии сиёсӣ асос меёбад ва таъсиси ҷараёнҳои нави сиёсӣ тақозои чунин ҷомеа аст.

Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар воқеъ маҳсули андешаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад. Идеяи таъсиси ҳизби нави сиёсиро, ки фарогири ҳарчи бештари манфиатҳои давлат ва миллат бошад, маҳз дар ибтидои соли 1993 Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пешниҳод намуданд. Дар симои Президент мардум шахсиятеро медиданд, ки бо иродаи қавӣ ва сиёсатмадорӣ хирадмандона қодир аст ормонҳои ҳазорсолаи миллатро ҷомеа

ИҚТИДОРИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН АЗ ҶАМБАСТАГӢ БО ХАЛҚ АСТ!

амал пӯшонад. Барқарорӣ сулҳу оромӣ, ваҳдати субот аз ҷасорату қавимандии роҳбари ҳизб ва пуштибонии мардуми худ сарчашма мегиранд. Ба шарофати сиёсати устувор, Тоҷикистон тавонист аз вартаи ҷанг берун ояд ва давра ба давра рушд ёбад. Имрӯз агар мо аз сулҳ, амният ва пешрафт суҳан ронем, ҳамааш дар пай-

ванди мустақим бо мафҳуми Президент ва сиёсати давлатдорӣ қарор дорад.

Агар ба таърихи таъсиси ҳизб назар афканем, аз санадҳои бойгонӣ маълум мегардад, ки 10 декабри соли 1994 Анҷумани муассисони ҳизб дар бораи ташкили Ҳизби Халқии Тоҷикистон қарор қабул намуда, Оиннома ва Барномаи онро тасдиқ

кард. 15 декабри соли 1994 Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳизби Халқии Тоҷикистонро таҳти №199 расман ба қайд гирифт. 30 март соли 1996 Анҷумани 2-юми Ҳизби Халқии Тоҷикистон доир гардида буд. 25 июни соли 1997 Анҷумани 3-юми Ҳизби Халқии Тоҷикистон доир гардида, ибораи “Демократия” ба номи

ҳизб ворид карда шуд ва аз ҳамон муҳлат Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон ном бурда мешавад.

18 апрели соли 1998 Анҷумани 4-уми Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро расман раиси ҳизб интихоб намуд.

Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар толи 31 соли фаъолият ба як ниҳоди муқтадири сиёсӣ табдил ёфта, дар сафҳои худ ҳазорон нафар нируҳои солими ҷомеаро гирд овардааст. Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон ҳамчун нури бузурги сиёсӣ, созанда, бунёдкор ва пешбарандаи ҷомеа давоми 31 соли фаъолият барои рушди давлат, мустақамнамоии пояҳои сиёсии он, пешрафти ҷомеа ва баланд бардоштани сатҳи некуаҳволии мардум корҳои назаррас анҷом додааст. Маҳз бо кӯшишҳои пайгиروнаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сулҳу субот ва ваҳдати миллӣ дар ҷумҳурӣ таъмину пойдор гарид. Ҳадафу вазифаҳои ҳизб зери шиори «Барои пешрафт ва саодати халқи Тоҷикистон!» барои ободонии мамлакат нигаронида шудааст.

(Идома дар саҳ. 2)

ҚАДРОНИ

ТАҚДИМИ 300 ҲАЗОР СОМОНӢ
БА ОМУЌЗГОРОНУ ДОНИШЧӢӢ

2

ДАСТОВАРД

ДОНИШГОҲ ДАР МИҚӢСИ КИШВАР
ҶОӢИ ЯКУМРО КАСБ НАМУД

3

ҶАЛАСА

НАТИҶАГИРӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ
ДОНИШГОҲ ДАР СОЛИ 2025

8

ИҚТИДОРИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН АЗ ҲАМБАСТАГӢ БО ХАЛҚ АСТ!

(Аввалаш дар саҳ. 1)

Барномаи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон барои солҳои 2025-2030 воқеан самтҳои муҳимтарини рушди Тоҷикистонро, ки дар стратегияи минбаъдаи он муайян гардидааст, пешбинӣ менамояд. Зеро ҳадафҳои Ҳизб бо ҳадафҳои Ҳукумати кишвар тавъаманд: боло бурдани сатҳи иқтимоии мардум, фароҳам овардани зиндагонии шоиста ба шаҳрвандони кишвар, амалӣ намудани ҳадафҳои стратегӣ ва ба ин васила ба кишвари рӯ ба рушд табдил додани Тоҷикистон. Ҳукумати мамлакат бо истифода аз ҳамаи захираву имкониятҳои мавҷуда ҷиҳати мунтазам беҳтар гардонидани шароити зиндагии мардум нақшаҳои бузурги созандагиро роҳандозӣ мекунад.

Тавре дар Паёми Президенти мамлакат ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъкид гардидааст, соли 2024-ум ҳаҷми маҷмуи маҳсулоти дохилии кишвар ба беш аз 150 миллиард сомонӣ ва суръати рушди воқеии он ба 8,4 фоиз расонида шуд. Қобили зикр аст, ки дар панҷ соли охир суръати рушди иқтисоди миллӣ ба ҳисоби миёна 7,7 фоизро ташкил дод. Ҷиҳати рушди иқтисодиву иқтимоии кишвар ва амалисозии лоиҳаҳои аф-

Аҳлиддин Ибодуллозода,
ректори Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни

залиятноки сармоягузори давлатӣ, инчунин, татбиқи нақшаву барномаҳои миллӣ, соҳавӣ ва маҳаллӣ дар панҷ соли охир аз ҳисоби бучети давлат ва сармояи дохиливу

хориҷӣ зиёда аз 197 миллиард сомонӣ равона карда шуд. Барои иҷрои нақшаи корҳои ободониву бунёдкорӣ ба истиқболи ҷашни 35-солагии Истиқлоли дав-

латӣ аз ҳисоби соҳибкорону шахсони саховатпеша ва сокинони бонангу номуси кишвар дар се соли охир беш аз 20 миллиард сомонӣ хароҷот карда шуд.

Дар сарғаҳи ин муваффақиятҳо саҳми Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон низ назаррас аст. Корхое, ки дар ин самт анҷом дода шуданд, ба таъмин гардидани нишондиҳандаҳои пешбинигардидаи рушди иқтимоиву иқтисодӣ ва пешрафту ободии шаҳру деҳоти мамлакат мусоидат намуданд.

Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар роҳи пешгирифтаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки соҳаи маорифро самти афзалиятнок эълон намудааст, собитқадомона гомебардоррад. Дар доираи нақшаи зикргардида дар се соли охир дар мамлакат беш аз 1500 иншооти соҳаи маориф, яъне муассисаҳои томактабӣ ва таҳсилоти миёнаи умумӣ, 660 иншооти соҳаи тандурустӣ, 480 иншооти варзиш, 175 иншооти фарҳангу фароғат ва ҳазорҳо иншооти дигари истеҳсоливу иқтимоӣ бунёд ва ба истифода дода шуданд.

Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон ифодагари

орзуву омол ва иродаи сиёсии мардум аст. Онро Ҳизби ормонҳои мардум низ меғуянд, зеро бо барномаҳои мушаххасу фарогир орзуву ормон ва хостаҳои мардумро амалӣ менамояд.

Дар давоми 31 сол робитаи Ҳизб бо мардум сол аз сол тақвияту густариш ёфта, сазовори боварӣ ва эътимоди кулли сокинони кишвар гардидааст. Ҳанӯз дар рӯзҳои нахустини таъсисёбии Ҳизб роҳбари муаззми он, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зикр намуданд, ки “мақсади асосӣ аз созмон додани ин Ҳизб муттаҳид кардани неруи созанда ва кишри солимфикри ҷомеа аст, ки ба хотири барпо кардани давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ, ҷомеаи аз лиҳози иқтисодиву иқтимоӣ пешрафта ва шароити арзандаи ҳар як шаҳрванди ҷумҳурӣ, талош варзад”. Дар ҳақиқат иқтидори Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон аз ҳамбастагӣ бо халқ аст!

Умед аст, ки Тоҷикистони биҳиштосо бо тақвияти неруи ақлонӣ ва ташаббусҳои созандаи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон ояндаи наздик дар миқёси ҷаҳон мақоми шоистаи худро пайдо хоҳад кард.

ҚАДРДОНӢ

Дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ҷиҳати қадрдонӣ аз фаъолияти илмӣ ва дастовардҳои таълимии омӯзгорону донишҷӯён дар соли 2025 маблағи умумии 300 ҳазор сомонӣ ҷудо ва тақдим гардид.

Ин маблағ ба омӯзгороне тақдим карда шуд, ки тасдиқи рисолаҳои илмӣ худро дастрас намуданд; меъёри дарсҳои видеоро иҷро намуданд; хирши онҳо нисбат ба дигар омӯзгорони донишгоҳ баланд мебошад; мақолаҳои илмӣ онҳо дар маҷаллаҳои байналмилалӣ Web of Science ва Scopus ба нашр расиданд; донишҷӯёне, ки дар озмуну олимпиадаҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардиданд

ва роҳбарони онҳо; ҳамчунин ба хонандагони Литсейи назди донишгоҳ, ки дар озмуну олимпиадаҳо ҷойҳои ифтихорӣ ба даст оварданд ва дигар гурӯҳи

омӯзгорону кормандоне, ки дар пешрави донишгоҳ саҳми назаррас гузоштанд.

Бояд зикр намуд, ки дар соли 2025 ҳамагӣ 33 нафар

омӯзгор рисолаҳои илмӣ худро дифоъ намуданд, аз ҷумла 3 рисолаи докторӣ, 19 рисолаи номзадӣ ва 11 рисолаи доктори PhD, ки ин

нишондиҳандаи афзоиши иқтидори илмӣ донишгоҳ маҳсуб меёбад.

Ҳамзамон, донишҷӯёни донишгоҳ дар озмуну олимпиадаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ иштироки фаъол намуда, соҳиби 42 ҷойи ифтихорӣ гардиданд.

Гузашта аз ин, хонандагони Литсейи назди донишгоҳ низ дар озмуну олимпиадаҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ дастовардҳои назаррас ба даст оварданд.

Тақдими ин маблағ ҳамчун қадрдонӣ аз заҳмати омӯзгорону дастгирии ҷавонони болаёқат арзёбӣ гардида, ба тақдими рӯҳияи илмӣ, эҷодӣ ва рақобатпазирии муҳити таълим мусоидат мекунад.

ДАСТОВАРД

ДАСТОВАРДҶОИ НАВБАТИИ ТАШКИЛОТИ ИБТИДОИИ “ОМУЗГОР” ДАР ОЗМУНҶОИ ШАҲРӢ

Рӯзи 2.12.2025 дар ноҳияи Исмоили Сомонӣ маросими қадрдони ғолибони даври ноҳиявии озмунҳои умумишаҳрии ҳизбӣ таҳти унвонҳои “Кумитаи иҷроияи ибтидоии фаъл”, “Ташкилоти ибтидоии фаъл”, “Вақили ташаббускор”, “Корманди шоиста”, “Беҳтарин табиғотчи ҳадафҳои барномавӣ” ва “Хабарнигори варзида” баргузор гардид.

Ташкилоти ибтидоии ҳизбии “Омузгор”-и Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар номинатсияи “Ташкилоти ибтидоии фаъл” ҳамчун ғолиб эътироф шуда, бо диплом сарфароз гардонид шуд.

Ҳамчунин омузгори факултети таърих ва ҳуқуқи донишгоҳ Маҳмудов Давлатшо дар номинатсияи “Беҳтарин табиғотчи

ҳадафҳои барномавӣ” ҷоизаи ғолибиятро соҳиб гардид.

Дастовардҳои навбатии Ташкилоти ибтидоии ҳизбии “Омузгор” боз ҳам собит месозанд, ки ҳайати устодону кормандони донишгоҳ дар татбиқи ҳадафҳои барномавии ҳизбӣ, тақвияти корҳои тарбиявӣ ва рушди фаъолияти ҷамъиятӣ нақши арзанда мегузоранд.

ДОНИШГОҶ ДАР МИҚЁСИ КИШВАР ҶОИИ ЯКУМРО КАСБ НАМУД

ИШҶОЛИ 6 ҶОИ ДАР ДАВРИ НИҶОИИ ОЗМУНИ ҶУМҲУРИЯВИИ “ФУРӯҒИ СУБҶИ ДОНОИ КИТОБ АСТ”

Рӯзи 4 декабри соли 2025 дар Театри давлатии академии опера ва балети ба номи Садриддин Айни бо иштироки муовини Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон Дилрабо Мансурӣ, муовини Раиси шаҳри Душанбе, муовини вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар меҳмонон маросими ҷоизасупории даври ниҳонии озмуни ҷумҳуриявии “Фурӯғи субҳи донои китоб аст” дар соли 2025 баргузор гардид.

Боиси ифтихор ва сарфарозист, ки дар даври ниҳонии озмуни мазкур донишгоҳ сазовори 6 ҷойи намоён – 5 ҷойи дуюм ва 1 ҷойи сеюм гардид:

1. Оқилзода Нурафшон – донишҷӯи факултети биология, аз рӯи номинатсияи адабиёти муосир, сазовори ҷои 2-юм;

2. Холова Нилуфар – донишҷӯи факултети забон ва адабиёти рус, аз рӯи номинатсияи адабиёти ҷаҳон, сазовори ҷои 2-юм;

3. Ваҳобова Омина – донишҷӯи факултети филологияи тоҷик, аз рӯи номинатсияи адабиёти классикӣ, сазовори ҷои 2-юм;

4. Аламова Фараҳнош – хонандаи синфи 5-уми Литсейи назди Донишгоҳ, аз рӯи номинатсияи адабиёти кӯдакону наврасон ва осори шифоҳӣ, сазовори ҷои 2-юм;

5. Қурбонализода Алиакбар – хонандаи синфи

9-уми Литсейи назди донишгоҳ, аз рӯи номинатсияи адабиёти ҷаҳон, сазовори ҷои 2-юм;

6. Марворид Саидмуроди Бойзода – омузгори факултети педагогика, аз рӯи номинатсияи адабиёти муосир, сазовори ҷои 3-юм.

Бо ба даст овардани 6 ҷойи Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар миқёси ҷумҳурии мақоми аввалро касб намуд.

Раёсати донишгоҳ, ҳайати профессорону омузгорон ва донишҷӯёни донишгоҳи ғолибони мазкурро самимона таҳният намуда, дар фаъолияти илмиву эҷодии минбаъдаи онҳо муваффақиятҳои беназирро таманно менамоянд.

ҶАВОНОНИ ДОНИШГОҶ – САЗОВОРИ ҶОИҶОИ ИФТИХОРИ

Донишҷӯёну кормандони Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар даври ноҳиявии озмуни шаҳрии «Ту қалби Тоҷикистонӣ, Душанбе» иштироки фаъолона намуда, ба натиҷаҳои назаррас ноил гардиданд. Аз ҷумла:

Қувватов Раҳматулло – ҷойи 2 (суруди беҳтарин);

Минбаева Мадина (факултети психология) ва Турдиева Урқия (факултети таърих ва ҳуқуқ) – ҷойи 1 (суруди беҳтарини гурӯҳӣ).

Ин дастовардҳо бозгӯи истеъдоди баланд ва фаъл будани ҷавонони донишгоҳ мебошанд.

ХОНАНДАҶОНИ ЛИТСЕЙ ДАР ОЛИМПИАДАИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ҶОИИ ҶОИИ ИФТИХОРИ

Рӯзи 13 декабри соли 2025 ду нафар аз хонандагони Литсейи назди Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни – Мансурова Ҳалима ва Раҷабов Муҳаммад, ҳар ду синфи 8, дар Олимпиадаи байналмилалӣ «АМС – 2025» аз фанни математика, ки дар кишварҳои Камбоҷа, Сингапур ва Малайзия баргузор шуд, иштирок намуда, сазовори ҷойи сеюм гардиданд.

Ин дастоварди арзишманд натиҷаи талош ва заҳ-

мати пайвастаи хонандагон ва омузгорони литсей буда, барои рушди истеъдодҳои

ҷавон дар соҳаи илмҳои дақиқ таҳкимбахш маҳсуб меёбад.

○ ҶАЛАСА

БАРГУЗОРИИ ҶАЛАСАИ НАВБАТИИ ШУРОИ ИЛМӢ – МЕТОДИИ ДОНИШГОҲ

Ҷаласаи навбатии Шурои илмӣ-методи донишгоҳ, ки 12.12.25 таҳти роҳбарии муовини ректор оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои химия, профессор Раҷабзода С.И. доир шуд, сараввал вазъи иҷроии Барномаи давлатии «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф барои солҳои 2020-2040»-ро мавриди баррасӣ қарор дод. Таъкид шуд, ки раванди амалӣ гардидани бандҳои барнома дар факултетҳои равияҳои фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ хуб буда, татбиқи баъзе бандҳои он дар солҳои минбаъда пешбинӣ шудааст.

Оид ба «Вазъи муҷаҳҳазгардонии озмоишгоҳҳои равияҳои табиӣ, риёзӣ ва дақиқ, чопи китобҳои дарсӣ, адабиёти соҳавӣ ва мавҷудияти барномаҳои таълимӣ» роҳбари гуруҳи корӣ, мудири кафедраи ботаника Бобозода Илҳом гузориш дод. Номбурда фаъолияти озмоишгоҳҳои равияҳои табиӣ, риёзӣ ва дақиқ, чопи китобҳои дарсӣ, адабиёти соҳавиро қаноатбахш арзёбӣ намуда, ҳамзамон баъзе мушкилоти мавҷударо хотиррасон кард.

Дар ҳисоботи роҳбари гуруҳи корӣ, мудири кафедраи забон ва адабиёти тоҷики факултети педагогика Сулаймонов Искандар «Вазъи иҷроии корҳои таълимию методӣ, мавҷудияти барнома, силлабус ва таъмини адабиёти таълимӣ дар зинаи магистратура ва док-

торантура аз рӯи ихтисоси PhD» арзёбӣ шуд. Оид ба ин масъала ва мактуби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №(02)-2098 аз 27.11.2025 оид ба пешниҳоди китобҳои дарсӣ, дастури таълимӣ ба мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон мубодилаи афкори судманд сурат гирифт.

Дар хотима раиси Шурои илмӣ-методӣ, профессор Раҷабзода С.И. 20 адад номгӯй дастур, воситаи таълим, комплекси таълимиву методӣ ва монографияро барои тасдиқ пешниҳод намуд, ки онҳо бо иттифоқи оро ба нашр тавсия шуданд.

Аз рӯи масъалаҳои баррасишуда қарорҳои дахлор қабул гардид.

Дар фазои масъулият ва андешаи ҷиддӣ нисбат ба ояндаи таълим, ҷаласаи кории кормандони қисми таълими Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни рӯзи 13.12.2025 бо иштироки муовини якум, муовини ректор оид ба корҳои таълимӣ Н. Айнуллозода, ҳайати раёсати таълим, муовинони декан оид ба таълим, коргузори шуъбаи рӯзона ва танзимгарони шуъбаи ғоибонаи факултетҳо баргузор гардид.

МАСЪАЛАҲОИ МУБРАМИ ТАШКИЛИ РАВАНДИ ТАЪЛИМ БАРРАСӢ ҚАРДА ШУД

Дар кори ҷаласа масъалаи ташкили муназзами раванди таълим мавриди баррасӣ қарор дода шуд. Муовини ректор зимни суҳбати худ иброз намуд, ки раванди таълим пояи асосии фаъолияти муассисаи таҳсилоти олии махсуб ёфта, сифати он симои донишгоҳро муайян мекунад. Ӯ изҳор дошт, ки ҳар як соати дарсӣ, ҳар як машғулият ва ҳар як муколамаи омӯзгор бо донишҷӯ бояд бо эҳсоси масъулият, садоқат ба касб ва риояи талаботи меъёрӣ сурат гирад. Риояи ҷадвали машғулиятҳо, иҷрои пурраи сарбории таълимӣ ва истифодаи самараноки вақт ҳамчун омилҳои муҳими баланд бардоштани сифати таълим таъкид гардиданд.

Дар идомаи суҳбат тавачҷуҳи иштирокдорон ба нақши қисми таълим ва садорати факултетҳо дар ҷаҳонангосии фаъолияти таълимӣ ҷалб карда шуд.

Таъкид гардид, ки назорати доимӣ, таҳлил ва барта-рафосии камбудихо бояд ҷузъи ҷудонашавандаи фаъолияти ҳар як сохтори таълимӣ бошад. Танҳо дар сурати ҳамкории муназзам ва масъулиятнок метавон муҳити солими таълимиро таъмин намуд.

Қисми муҳими ҷаласа ба масъалаи омодагӣ ва баргузори сессияи зимистона бахшида шуд. Муовини ректор таъкид кард, ки сессия на танҳо марҳилаи санҷиши дониш, балки нишондиҳандаи фаъолияти омӯзгор ва натиҷаи меҳнати донишҷӯ мебошад. Аз ин рӯ, баргузори он бояд дар фазои шаффофият, адолат ва риояи қатъии қоидаҳои муқарраршуда сурат гирад. Зикр гардид, ки таҳияи саривақтии ҷадвали имтиҳонҳо, омодагии синфхонаҳо ва фаъолияти муназзами комиссияҳои имтиҳонӣ аз масъулиятҳои аввалиндараҷаи қисми таъ-

лим ва садорати факултетҳо ба ҳисоб мераванд.

Ҳамзамон масъалаи интизими меҳнати ва ҳуҷҷатгузори таълимӣ низ мавриди тавачҷуҳи махсус қарор гирифт. Таъкид карда шуд, ки журналҳои дарсӣ, варақаҳои имтиҳонӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои таълимӣ на танҳо санад, балки натиҷаи фаъолияти омӯзгор мебошанд. Бебарворӣ нисбат ба онҳо метавонад ба сифати таълим таъсири манфӣ расонад. Аз ин рӯ, риояи дақиқи талаботи ҳуҷҷатгузори ва назорати дохилифакултетӣ ҳамчун вазифаи муҳим арзёбӣ гардид.

Дар анҷоми ҷаласа таъкид шуд, ки ташкили босифати раванди таълим масъулияти ҳар як корманди соҳаи таълим буда, танҳо бо ҳисси баланди масъулият, ҳамкорӣ ва заҳмати муштарак метавон ба ҳадафи асосӣ, яъне таълими босифат ва тарбияи мутахассисони қобили эътимод ноил шуд.

Рӯзи 15.12.2025 дар толори Шурои олимони ҷаласаи самти тарбияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни баргузор гардид. Ҳадафи ҷаласа андешидани тадбирҳои мушаххас ҷиҳати баланд бардоштани сатҳи сифати корҳои тарбиявӣ, риояи дастурамали тавсиявӣ сару либос ва қоидаҳои дохилидонишгоҳӣ, таҳкими назорати хобгоҳҳо, инчунин баррасии масъалаҳои марбут ба иштирок дар чорабиниҳои дарпешистода ва ҷамъбасти сол буд.

Дар кори ҷаласа муовини ректор оид ба корҳои тарбиявӣ Назарзода Нигора, сардори

МУОВИНИ РЕКТОР ОИД БА КОРҲОИ ТАРБИЯВӢ БО КОРМАНДОНИ САМТИ ТАРБИЯ ҶАЛАСА БАРГУЗОР НАМУД

шуъбаи тарбия Давлатшо Каримзода, мудири шуъбаи кор бо ҷавонон Муродов Муҳаммад, мудири бахши кор бо духтарон ва бонувонон Давлатзода Муслима, раиси Шурои кураторон Раҷабова Адолат, кормандони шуъбаҳо ва муовинони декан оид ба корҳои тарбиявӣ факултетҳо иштирок намуданд.

Зимни ҷаласа масъалаҳои муҳими вобаста ба таҳкими тартибу интизом, баланд бардоштани масъулияти кураторон ва фаълосозии корҳои фаҳмондадихӣ миёни донишҷӯён мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

Дар анҷом муовини ректор оид ба корҳои тарбиявӣ Назарзода Нигора ба роҳбарони самти тарбия, шуъбаҳои бахшҳо ва муовинони декан оид ба корҳои тарбиявӣ факултетҳо ҷиҳати омодагӣ ва назорати ҷамаҷониба барои тамошои дастаҷамъонаи Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ», инчунин риояи тартибу интизом дар толорҳо ва синфхонаҳои факултетҳо сурати мушаххас дод.

ҶАМКОРИЙ

ТАШРИФИ ЗЕНКО АЛЕКСЕЙ ПЕТРОВИЧ БА ДОНИШГОҶ

11 декабри соли 2025, бо мақсади шиносӣ ва густариши ҳамкориҳои дучониба, Zenko Алексей Петрович — котиби якуми Сафорати Федератсияи Русия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва намоёндаи Вазорати маориф ва илми Федератсияи Русия ба Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ташриф овард.

Дар қараёни сафар, меҳмон бо муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ Қурбонзода Рухсона мулоқот анҷом дод. Дар вохӯри чонибҳо самтҳои муҳими ҳамкориҳои дучонибаро баррасӣ намуда, дурнамои рушди муносибатҳо дар соҳаҳои маориф, илм, фарҳанг,

инчунин мубодилаи донишҷӯён ва омузгоронро муҳокима карданд.

Баъди мулоқот Zenko A.P. аз факултети забон ва адабиёти рус ва Маркази русӣ боздид намуда, бо фаъолияти онҳо ва имкониятҳои ташкили барномаҳои муштарак таълимӣ ва фарҳангӣ шинос шуд.

Ташрифи котиби якуми Сафорати Русия ба Донишгоҳ қадами муҳим дар тақвияти муносибатҳои дӯстона ва созандаи байни Тоҷикистону Русия арзёбӣ мегардад. Ин қодом барои густариши ҳамкориҳои илмӣ-таҳсилотӣ ва таҳкими заминаҳои нави равобити дучониба аҳамияти хос дорад.

ТАЪСИСИ ШУРО

ШУРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ ТАЪЛИМИИ МАТЕМАТИКА ВА ФИЗИКА ФАЪОЛИЯТИ ХУДРО ОҶОЗ НАМУД

Дар Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни шурои диссертатсионии номзадӣ оид ба дарёфти дараҷаи илми доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисос ва номзоди илм аз рӯи ихтисосҳои марбут ба назария ва методикаи таълими математика ва физика расман ба фаъолият шурӯ намуд.

Шурои мазкур рисолаҳои илмиро аз рӯи ихтисосҳои 6D010900 – Математика

(6D010901 – Назария ва методикаи таълими математика (таҳсилоти умумӣ)), 6D011000 – Физика (6D011001 – Назария ва методикаи таълими физика (таҳсилоти умумӣ)), инчунин аз рӯи ихтисоси 5.3 – Педагогика (5.3.4.1. Назария ва методикаи таълими математика ва 5.3.4.2. Назария ва методикаи таълими физика) мавриди баррасӣ қарор медиҳад.

Дар маросими муаррифии шурои диссертатсионӣ муовини ректори донишгоҳ оид ба корҳои илмӣ, доктори

илмҳои химия, профессор Раҷабзода Сирочиддин, намоёндагони Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – мудири шуъбаи илмҳои ҷамъиятӣ Каримзода Мавзӯна, мудири шуъбаи коргузорӣ ва назорат Шарифзода Бахтиёр, саркотиби шуроҳои диссертатсионӣ Валиев Ҷамшед, инчунин аъзои шурои диссертатсионӣ 6D.KOA-101 иштирок намуда, перомуни аҳамияти рушди илмҳои педагогӣ, тақмили сифати таҳқиқоти илмӣ ва омодагии кадрҳои баландихтисос ибрози назар намуданд.

Таъсиси ин шурои диссертатсионӣ қадами муҳим дар таҳкими пояҳои илмӣ-таҳқиқотии донишгоҳ ба шумор рафта, барои унвонҷӯён, докторантон ва муҳаққиқони соҳаи таълими математика ва физика имкониятҳои нави фароҳам меорад.

НАТИҶАҶОИ ИШТИРОК ДАР ҶАМКОРИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Дар доираи рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ ва табодули академӣ, деканони факултетҳои биология, география ва психологияи Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар чорабиниҳои илмӣ-таълимӣ Донишгоҳи давлатии Полесски Ҷумҳурии Беларус иштирок намуданд.

Зимни баргузори мизи мудаввар, декани факултети биологияи ДДОТ ба номи Садриддин Айни Рауфзода Раҳматулло бо баромади пурмуҳтаво фаъолияти донишгоҳ, самтҳои афзалиятноки таълим ва илм, инчунин имкониятҳои ҳамкориҳои минбаъдаро муаррифӣ намуд.

Ҷамзамон, нуктаҳои муҳими Паёми Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки рӯзи 16.12.2025 ироа гардида буд, мавриди зикр қарор гирифтанд.

Дар қараёни муҳокимаҳо ба масъалаҳои муҳими давлатӣ ва иҷтимоӣ, аз ҷумла қабули ду қатъномаи муҳими Тоҷикистон, ки рӯзи 12 декабр дар Маҷмаи Умумии СММ қабул гардиданд ва

тадбирҳо дар самти истиқлолияти энергетикӣ, рушди устувор ва дигар самтҳои калидӣ таваҷҷуҳи махсус зоҳир карда шуд.

Дар натиҷаи иштироки фаълони дар чорабиниҳои илмӣ-таълимӣ, ба намоёндагони донишгоҳ сертификати байналмилалӣ ва шаҳодатномаи тақмили ихтисос супорида шуд, ки сатҳи баланди ҳамкориҳои дучонибаро бозгӯ мекунад.

Ин сафар қадами муҳим дар таҳкими робитаҳои байналмилалӣ Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни буда, барои густариши ҳамкориҳои илмӣ, таълимӣ ва таҷрибаомӯзӣ заминаи мусоид фароҳам овард.

ФАЪОЛИЯТИ ШУРОҶОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ ДОНИШГОҶ ДАР СОЛИ 2025 БА РРАСӢ ГАРДИД

20 декабри соли 2025 дар Донишгоҳи давлатии омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ҷаласаи ҳисоботи шуроҳои диссертатсионӣ баргузор шуд. Дар ҷаласа шуроҳои 6D.KOA-047, 6D.KOA-058, 6D.KOA-071, 6D.KOA-074, 6D.KOA-099 ва 6D.KOA-101 фаъолияти солони худро муаррифӣ карданд.

Дар кори ҷаласа намоёндагони Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон — Мирзоев

Ашуралӣ Кенҷаевич, Вализода Ҳокимхон Сафолиён ва Гулзода Аҳлиддин Боймурод — иштирок намуданд. Муовини ректор оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои химия, профессор Раҷабзода Сирочиддин Икром ҷаласаро ифтитоҳ намуда, меҳмононро хайрамақдам гуфт.

Раисони шуроҳои ҳисоботҳои муфассал оид ба фаъолияти шуроҳои диссертатсионӣ пешниҳод карданд.

Намоёндагони Комиссияи ҳамкориҳои донишгоҳро дар самти омода намудани кадрҳои илмӣ ва истифодаи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот муҳим арзёбӣ карданд.

Дар анҷом фаъолияти шуроҳои диссертатсионӣ қаноатбахш арзёбӣ шуда, таъкид гардид, ки ҳамкориҳо дар самти омода кардани кадрҳои илмӣ минбаъд низ тақвият меёбанд.

 БАРДОШТ

ТАМОШОИ ДАСТАҶАМЪОНАИ ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Рӯзи 16.12.2025 дар толорҳои барҳавои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни аҳли раёсат, ҳайати профессорону омӯзгорон ва донишҷӯён дастаҷамъона Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тамошо намуданд.

Паёми Пешвои миллат ҳамчун санади муҳими сиёсату стратегӣ самтҳои асосии рушди кишварро барои марҳилаи минбаъда муайян намуда, масъалаҳои калидӣ, аз ҷумла таҳкими давлатдорӣ миллӣ, рушди устувори иқтисодӣ, баланд бардоштани сатҳи иҷтимоии аҳоли, рушди соҳаҳои маорифу

илм, фарҳанг, ҷавонон ва сиёсати кадриро фаро гирифт.

Дар қараёни тамошо иштирокчиён бо таваҷҷуҳи хоса ба нуктаҳои марбут ба соҳаи маориф ва илм, нақши муассисаҳои таҳсилоти олии дар омода намудани кадрҳои баландихтисос, баланд бардоштани сифати таҳсил, рушди илмҳои муосир ва тарбияи насли ҷавон дар рӯҳияи

ватандӯстӣ ва худшиносии миллӣ гӯш доданд.

Тамошои дастаҷамъонаи Паём дар донишгоҳ ба як рӯйдоди муҳими сиёсату маърифатӣ табдил ёфта, барои устодону донишҷӯён ҳамчун раҳнамои амал дар самти татбиқи вазифаҳои дар Паёми Пешвои миллат зикршуда хизмат менамояд.

 ҶАМОИШИ СИЁСӣ-ТАРБИЯВӢ

Нимаи дуими рӯзи 19-уми декабри соли 2025 дар толори барҳавои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо ибтиқори қисми тарбия ҷамъи сиёсӣ-тарбиявӣ таҳти унвони «Илму маориф, ҷавонон ва замон дар меҳвари Паёми Пешвои муаззамии миллат» ҳамзамон оид ба шарҳу тавзеҳи Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии мамлакат «Дар бораи самтҳои асосии сиёсату дохилӣ ва хориҷии

Ҷумҳурии Тоҷикистон» бо иштироки Давлатшо Каримзода сардори Шуъбаи тарбия, Маҳмудов Давлатшо омӯзгори факултети таърих ва ҳуқуқ, Олимов Тағойбек мудири кафедраи психологияи умумидонишгоҳӣ, Муродов Муҳаммад мудири Шуъбаи кор бо ҷавонон, Давлатзода Муслима мудири бахши кор бо духтарон ва бонувон, кормандони қисми тарбия, муовинони декан оид ба корҳои тарбиявӣ ташкил ва баргузор гардид.

Ҳозирин баромад намуда, ибраз дошт, ки Паёми ҳамасо-

лаи Пешвои муаззамии миллат ҳамчун санади муҳим ва дастури роҳнамову ояндасоз барои халқу миллат маҳсуб ёфта, он барои пешрафти ҷамаи соҳаҳои муҳими мамлакат нигаронида шудааст. Аз ҷумла, соҳаи маориф ҳамасола дар меҳвари Паёми Пешвои миллат қарор гирифта, ба ин соҳа таваҷҷуҳи аввалиндараҷа зоҳир мешавад. Сарвари давлат дар Паёми хеш ба Маҷлиси Олии мамлакат, санаи 16-уми декабри соли 2025 таъкид намуданд, ки рушди соҳаи маориф бо пешрафти соҳаи илм пайванди нугасанӣ дорад. Ҷамъа дар хотир бояд дошт, ки ҷамаи пешравию пирӯзии ҳар як давлат ва ҷомеа ро мақтабу маорифи ва илму дониш таъмин мекунад. Ҷамин аст, ки Сарвари давлат ба соҳаи маориф таваҷҷуҳи хоса зоҳир намуда, аз ҷумла ҳамасола маоши кормандони ин соҳаи

муҳими халқи кишвар баланд бардошта мешавад.

Баромадкунандагон ибраз доштанд, ки Пешвои муаззамии миллат дар Паёми хеш ироа доштанд, ки бо истифода аз фурсат, меҳорам ба падару модарон, омӯзгорон ва аҳли ҷомеа муроҷиат карда, бори дигар таъкид намоям, ки ба масъалаи нигоҳубин ва таълиму тарбияи дурусти фарзандон бо камали масъулият муносибат намоянд. Мо бояд дар хотир дошта бошем, ки ояндаи давлату миллат аз насли босаводу донишманд, соҳибқасбу соҳибхунар, соҳибмаърифату соҳибфарҳанг, дур аз таассубу хурофот, ватандӯсту ватанпараст ва дорои ҳисси баланди худшиносии миллӣ вобастагии амиқ дорад. Асри 21 – асри пешрафти илму техника ва технологияҳо мебошад. Мо

дида истодаем, ки давлатҳои мутамаддину тараққиқардаи дунё ба ҷӣ дастовардҳо ноил шуда истодаанд. Имрӯз онҳо аз офтоб барқ истеҳсол мекунад. Агар мо хоҳем, ки давлати пешрафта, Ватани обод ва зиндагии осуда дошта бошем, бояд кӯшиш кунем, ки фарзандонамон соҳиби саводу дониш ва касбу ҳунар шаванд. Мо бояд талош намоем, ки онҳо дар зиндагии ояндаи худ, яъне ҳаёти мустақилонашон азият нақашанд. Фаромӯш набояд кард, ки вақте наврасону ҷавонон бесавод менамоянд, ҷомеа ба таассубу хурофот ва ҷаҳолат гирифта мешавад, ки чунин ҳолат оқибатҳои даҳшатбор дорад.

Ҷамъатанони азизи мо хуб медонанд, ки ҷанги таҳмилии шаҳрвандии солҳои 90-уми асри гузашта тамоми соҳаҳо, хусусан, илму маорифро даҳҳо сол ба ақиб партофт.

"АМНИЯТИ ИТТИЛООТИИ ҶАВОНОН ҶАМЧУН ОМИЛИ АСОСИИ ПЕШГИРИИ ШОМИЛШАВӢ БА ГУРӢҲҶОИ ТЕРРОРИСТИВУ ЭКСТРЕМИСТӢ"

Рӯзи 18 декабри соли ҷорӣ дар доираи нақшаи ҷарабаниҳои Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, дар ҳошияи Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва ба анҷом расидани марҳилаи аввали «Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021–2025» дар толори пуршукӯҳи ин макони илму маърифат Конференсияи илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Амнияти иттилоотии ҷавонон ҳамчун омилҳои асосии пешгирии шомилшавӣ ба гурӯҳҳои террористиву экстремистӣ» баргузор гардид.

Дар қари конференсия роҳбарият ва кормандони Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиш, намояндагони Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои дохилӣ, Кумитаи давлатии амнияти миллӣ, устодону донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, донишҷӯёни дигар муассисаҳои

таҳсилоти олии, инчунин сарбозону афсарони Қўшунҳои сарҳади ҚДАМ ва Сарраёсати иҷроии ҷазои ҷиноятии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок намуданд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми навбатии худ, ки санаи 16 декабри соли 2025 ироа гардид, таъкид намуданд, ки мубориза бар зидди терроризм, экстремизм, радикализм, гардиши

ғайриқонунии маводи муҳаддир, қочоқи силоҳ, ҷиноятҳои киберӣ ва дигар ҷинояткорҳои муташаккили фаромиллӣ вазифаи на танҳо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, балки тамоми шаҳрвандони кишвар дар шароити ноорому бӯҳрони ҷаҳонӣ муосир мебошад.

Бешубҳа, имрӯз терроризм ва ифротгарӣ ба пешрафт ва рушди устувори кишварҳои ҷаҳон монетаи ҷиддӣ эҷод намудаанд. Мо дар ҷаҳоне зиндагӣ дорем, ки пур аз таҳдидҳои иттилоотӣ ва нооромии пайдарпай аст. Баланд бардоштани сатҳи огоҳии ноболиғон ва ҷавонон аз хатарҳои терроризм ва тундгарӣ ба таҳкими амнияти миллӣ ва ояндаи орому осоиштаи кишвар мусоидат менамояд.

Имрӯз ҳар як ҷавон тавассути телефон ё компютер метавонад ба ҳазорон манбаи иттилоотӣ дастрасӣ пайдо намояд. Аммо бояд дарк кард, ки на ҳар иттилоот воқеият аст ва на ҳар шахсе, ки бо суханони зебо баромад мекунад, нияти нек дорад. Гурӯҳҳои террористиву экстремистӣ маҳз аз ноогоҳӣ ва соддалавҳии баъзе ҷавонон истифода бурда, худро ҳамчун ҳомии адолат ва дифоъгари ҳақиқат муаррифӣ менамоянд.

ЧАНД МУЛОҲИЗА ОИД БА АВЛАВИЯТИ МИЛЛАТ БАР ДИН

Дар ибтидо шахс ба миллат тааллуқ дорад ё дин? Ин саволи ниҳоят душворест, ки ба ҷанбаҳои амиқи ҳувияти инсон ва ташаққули шахсият ва худшиносии ӯ дахл дорад. Аммо мусаллам аст, ки шахс, ҳамеша, дар оғози ҳаёти худ ба миллате тааллуқ дорад, ки волидонаш ба ӯ додаанд. Ин на интиҳоби бошуронаи инсон, балки далели таваллуди ӯ дар як кишвари муайян, дар муҳити муайяни фарҳанги миллӣ аст. Миллат бошад, ин забон, анъана, таърих, арзишҳои муштаракест, ки ҷаҳонбинии моро аз кӯдакӣ ташаққул медиҳанд. Мо аз ибтидои ҳаёти худ бо забони муайян сухан гуфтанро меомӯзем, оламро тавассути унсурҳои фарҳанги миллӣ маърифат мекунем, бо аҷдодон ва мероси онҳо робита эҳсос менамоем.

Ба ягон миллат мутааллиқ будан омили хеле қавӣ буда, на танҳо ҳувияту худшиносии мо, балки дар маҷмӯъ, ҷойгоҳи моро дар ҷомеа ва дар олам муайян мекунад. Он манбаи ифтихору ҳамбастагӣ ва ваҳдату сарҷамъӣ аст. Ба ин маъно, миллат шакл ё қолаби аввалияе мебошад, ки ҳангоми таваллуд руҳияи мо онро соҳиб мегардад.

Дин, дар муқоиса бо миллат, аксар вақт натиҷаи интиҳоби огоҳона ё ҳадди ақал, амиқтар фурӯ рафтани ба маънию ҳадафҳои низоми муайяни эътиқодҳо аст. Дар баробари ин, дин инчунин роҳи ҷустуҷӯи руҳонӣ аст. Инсон метавонад дар синни балоғат ба ягон мазҳабу дин эътиқод пайдо кунад, тавассути ба таври огоҳона интиҳоб кардан бо роҳи динию эътиқодие раҳсипар гардад, ки барои ӯ дуруст ба назар мерасад, яъне ҳатто дини худро иваз кунад, аммо миллати худро ӯ иваз карда наметавонад. Дин асосан ба саволҳои ҳаётии ҷавоб мегӯяд, инсонро умед

ва тасалли медиҳад. Ба ин маънӣ, дин метавонад танҳо баъд аз миллат шакл ё қолаби дуюмдараҷае бошад, ки тавассути таҷриба ва инъикоси шахсӣ руҳияи мо онро қабул мекунад. Аз дигар ҷониб, дин ва арзишҳои он наметавонанд омили муттаҳидкунандаи мардум бошанд. Исроти ин номуттаҳидии кишварҳои арабии исломӣ буда метавонад, ки дар 23 давлат зиндагӣ карда, бо ҳам аҳёнан ҷанг ҳам мекунад. Ё худ, ҷанги православию байни ҳамдигар дар Украина низ далели ҳамин гуфтаҷост. Аз ин рӯ, танҳо арзишҳои миллӣ омили ваҳдату иттиҳоди мардум буда метавонанд, ки барои мо тоҷикон дарки ин маънӣ хеле муҳим аст.

Ҳамзамон, дарк кардан муҳим аст, ки миллат ва дин дар фарҳангҳои зиёд бо ҳам зич алоқаманданд ва якеро бе дигаре тасаввур кардан душвор аст. Масалан, барои як қатор одамон ҳувияти миллии онҳо аз эътиқоди динии онҳо ҷудонопазир аст, вале дар ҳар сурат миллати ин

одамон барои онҳо омили аввалини муайянкунандаи руҳия ва маънавиёти онҳо ва ҳатто унсурҳои мушаххаси дину мазҳаби онҳо боқӣ мемонад.

Дар умум, дар бораи шакл ё қолаби ибтидоии руҳияи инсон сухан ронда, чун қоида, арзишҳои миллиро ҳамеша ҳамчун унсурҳои ибтидоӣ ва бунёдӣ эътироф мекунам, ки ҳамчун омили ташаққули шахсият баромад мекунам. Зеро мо дар муҳити муайяни миллӣ таваллуд мешавем, ки тасаввуроти аввалини моро дар бораи оламу одам ташаққул медиҳад. Дин ва эътиқодҳои динию мазҳабӣ бошанд, танҳо метавонанд дертар, дар натиҷаи интиҳоби шахсӣ, ҷустуҷӯҳои руҳонӣ ё тарбияи оилавӣ дар қалби инсон пайдо шаванд.

Авлавияти унсурҳои миллӣ нисбат ба унсурҳои эътиқодӣ динӣ аз даврони куҳан дар илму фарҳанги халқҳои мухталифи олам эътироф гардидааст. Аз ҷумла, дар замони паҳншавии ислом мутафаккиронӣ донишмандони тоҷик ба он ишораҳои махсус кардаанд. Ҳамчун мисол метавон зикр намуд, китаърихнигороне, ки сирати паямбари ислом ва таърихи интишори ин динро нигоштаанд, ҷангҳои миёни ғосибони араб ва қавмҳои ориёӣ муборизаи дин бо фарҳанги миллӣ ҳисобидаанд. Дар ин роҳ, муаллифи китоби «Нур-ул-яқин», ки ба фаъолияти паямбари ислом бахшида шудааст, муборизаҳои қавмҳои ориёӣ ва шахсиятҳои алоҳидаро бо ғосибони араб муборизаҳои миллӣ-озодихоҳӣ ба қалам дода, ҳуди муборизонро қаҳрамонони миллӣ хондааст, зеро онҳо бар зидди хатарӣ аз миён рафтани фарҳанги миллиашон дар зери таъсири дини бегонагон бархоста буданд.

Рухшона Қурбонзода – муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ ДДОТ ба номи С. Айни

Фирдавсии бузург низ дар «Шоҳнома»-и беэволи худ, маҳз фарҳанги миллии ориёиро муҳофизат карда, далели забти марзу буми ориёиро аз ҷониби ҳомилони дини дар он даврон нав қабул надоштааст:

**Зи шири шутур
хӯрдану сӯсмор,
Арабро то ба ҷое
расидаст қор,
Ки хоки қаёнро кунад
орзу,
Туфу бар ту, эй чархи
гардун, туфу!**

Далели дигари муқаддамияти миллат бар дин он аст, ки динҳои навро қабул карда, қариб тамоми халқҳои олам ба ин низоми нави эътиқодҳои унсурҳои фарҳанги миллии худро ҳатман илова кардаанд. Аз ҷумла, ҷунони муҳаққиқони соҳаи диншиносӣ қайд кардаанд, интишори «масеҳият дар байни бутпарастон маъноии пурра нобуд кардани фарҳанги бутпарастиро надошт. Аммо ин ҷо сухан дар бораи пайравӣ ба дин нест, ки дар байни аврупоӣҳо ва славянҳо муддати тулонӣ ҳукмрон буд, балки дар бораи таъдиди додани худоёни бутпарастӣ ба муқаддасони масеҳӣ, дар бораи пайваст кардани расму оинҳои нави масеҳӣ барои деҳқонон бо мушоҳидаҳои би-

сёрсолаи хусусияти кишварӣ ва обуҳавошиносӣ дошта мебошад» (Григоренко Ю.А. Национальное и религиозное: проблема взаимоотношений // Вестник Русской христианской гуманитарной академии. – 2014, Том 15. - С. 260-267).

Бояд тазаққур дод, ки мутафаккирони тоҷик низ маҳз бо сабаби бегонагии дини таҳмили ислом ба фарҳанги миллии мо кӯшиш ба харҷ додаанд, ки ба таълимоти он унсурҳои миллиро илова кунанд. Ба вучуд омадани мазҳаби ҳанафия низ асосан ба ҳамин омил робита дорад. Худи Имоми Аъзам бошад, ба таълимоти фикҳӣ-динӣ унсурҳои нави - урф (одат, расму оин, анъана)-ро ворид сохта, истифодаи баъзе омилҳои миллиро дар ислом қонунӣ гардонид, ки қироати нияти намоз ва дигар ниятҳои дуоҳо бо забони тоҷикӣ аз зумраи онҳо мебошад.

Дар маҷмӯъ, миллати шахс аз мутааллиқии ӯ ба ин ё он дин ҳамеша муқаддамтар аст. Аз ин рӯ, гуфтани он, ки «Ман аввалан тоҷикам ва баъдан мусулмон» асосҳои мустаҳкамӣ таърихӣ ва илмию фарҳангӣ дошта, эътирофи он дар ташаққули ҳувияти миллии шахс ва ҷомеаи муосири мо нақши созандаро ба иҷро мерасонад.

○ ЧАЛАСА

НАТИЦАГИРӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ ДОНИШГОҲ ДАР СОЛИ 2025

Дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ҷаласаи навбатии Шурои олимони донишгоҳ бо иштироки ректор Аҳлиддин Ибодуллозода, муовинони ректор, сардорони раёсату шуъбаҳо, деканҳо, роҳбарони сохторҳо ва ҳайати профессорону омӯзгорон баргузор гардид.

Зимни ҷаласа ректори донишгоҳ Аҳлиддин Ибодуллозода оид ба фаъолияти донишгоҳ дар соли 2025 ҳисобот дода, соли сипаригардида барои ин даргоҳ соли дастовардҳо, бунёдкориҳо ва таҳкими робитаҳои байналмилалӣ арзёбӣ намуданд.

Таъкид гардид, ки муҳимтарин дастовард дар соли 2025 он аст, ки дар раддабандии байналмилалӣ муассисаҳои таҳсилоти олий (HE Higher Education Ranking) донишгоҳ дар байни 422 муассисаи 55 кишвари ҷаҳон ҷойи 8-умро соҳиб гардид.

Инчунин дар соли ҳисоботӣ шумораи қабул дар ҳа-

маи зинаҳои таҳсилот, таъбу наشري дастурҳои таълимӣ методӣ, китобҳои дарсӣ, теъдоди донишҷӯёни тибқи квотаи Президентӣ таҳсилкунанда ва гирандагони стипендияи Президентӣ нисбат ба соли гузашта афзоиш ёфтааст.

Зикр шуд, ки теъдоди гирандагони стипендияи аъло аз 407 ба 483 нафар расида, шумораи гурӯҳҳои академии таҳсил бо забони русӣ аз 31 ба 53 гурӯҳ зиёд шудааст. Дар ҳакин замина, дар соли ҷорӣ 15 ихтисоси нав барои шуъбаҳои рӯзона ва ғойбона

таъсис дода шуд.

Дар ин давра, дар назди факултети физика лабораторияи нави замонавӣ ифтитоҳ гардида, барои соли оянда таъсис ва навосии озмоишгоҳҳо дар факултетҳои равияи табиӣ, дақиқ ва риёзӣ ба нақша гирифта шудааст.

Ҳамчунин, ду Шурои дисертатсионӣ аз рӯйи ихтисосҳои «Адабиётшиносӣ» ва «Методикаи таълими математика ва физика» ба фаъолият оғоз намуданд.

Дар соли 2025 аз ҷониби муҳаққиқони донишгоҳ 60

монография ба таъбу расида, теъдоди мақолаҳо дар маҷаллаҳои байналмилалӣ Web of Science, Scopus, тақризшавандаи KOA ҶТ ва ФР, инчунин нашрияҳои илмӣ донишгоҳ афзоиш ёфтааст.

Тибқи раддабандии пойгоҳи иттилоотӣ РИНЦ дар сомонӣ Elibrary.ru, донишгоҳ бо фарогирии 6597 мақолаи илмӣ дар байни 69 муассисаи таҳсилоти олий ва илмӣ кишвар ҷойи дуюмро ишғол намудааст.

Дар соли ҷорӣ 43 лоиҳаи илмӣ-таҳқиқотӣ ба Маркази

ҳамоҳангсозии корҳои илмӣ Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон пешниҳод гардида, донишгоҳ соҳиби як гранти Президентӣ барои солҳои 2025–2026 шуд.

Дар давраи ҳисоботӣ дар донишгоҳ марказҳои фарҳангии Чин ва Корея таъсис ёфта, бо 4 муассисаи таҳсилоти олий хориҷи кишвар шартномаҳои нави ҳамкорӣ ба имзо расиданд.

Дар ҷаласа ҳамзамон вазифаҳои асосии фаъолияти донишгоҳ барои соли 2026 муайян гардида, баланд бардоштани сифати таҳсил, ҷорӣ намудани технологияҳои муосири таълимӣ, тақвияти фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ, густариши ҳамкорӣҳои байналмилалӣ ва идомаи навсозии пойгоҳи моддӣ-техникӣ аз самтҳои афзалиятнок арзёбӣ шуданд.

Дар фарҷом таъкид гардид, ки Раёсати донишгоҳ фаъолияти худро дар асоси қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дастуру ҳидоятҳои Пешвои миллат ба роҳ монда, минбаъд низ ҷиҳати рушди илму маориф, таҳкими нерӯи зеҳнии миллии ва баланд бардоштани сифати таҳсил тадбирҳои мушаххас амалӣ хоҳад намуд.

САРДОРИ ШУЪБАИ РОБИТАҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ДОНИШГОҲ ҶОИЗАИ БАЙНАЛМИЛАЛИРО СОҶИБ ГАРДИД

Дар озмуни байналмилалӣ “Ҷоизаҳои таълимӣ Лондон” LEAP 2025, ки бо иштироки намоёндагони беш аз 70 кишвари ҷаҳон баргузор гардид, сардори шуъбаи робитаҳои байналмилалӣ Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Мубирхони Муминпур бо ҷоизаи “Мутахассиси муносибатҳои байналмилалӣ сол –2025” (International Relations Officer of the Year – 2025) сарфароз гардид.

Ин озмун, ки бо иштироки зиёда аз 400 донишгоҳу муассисаҳои таҳсилоти олий, ҳамчунин беш аз 260 роҳбарони сатҳи баланд — ректорон, деканҳо, директорон ва садҳо омӯзгорони варзида аз 70 кишвари ҷаҳон баргузор гардид, ба унвони яке аз минбарҳои бонуфузи муаррифии дастовардҳои илмӣ ва идоракунӣ дар сатҳи байналмилалӣ арзёбӣ гардид.

Ҷоизаи “Мутахассиси муносибатҳои байналмилалӣ сол–2025”

ба шахсиятҳои тақдим мегардад, ки дар таҳкими робитаҳои байналмилалӣ, тавсеаи ҳамкорӣҳои академӣ ва густариши имкониятҳои таҳсилу тадқиқот дар сатҳи ҷаҳонӣ саҳми назаррас доранд.

Дар номаи расмӣ ташкилкунандагон таъкид шудааст, ки саҳми Мубирхони Муминпур дар рушди муносибатҳои байналмилалӣ ДДОТ ба номи С. Айни арзанда ва назаррас буда, боиси ба даст овардани як қатор дастовардҳои муҳим дар самти ҳамкорӣ бо донишгоҳу марказҳои таҳқиқотӣ хориҷӣ гардидааст.

Озмуни байналмилалӣ LEAP-2025 аз ҷониби Муассисаи “Мақтаби тичорати рақамӣ Лондон” (London School of Digital Business) баргузор гардид. Ин муассисаи таълимӣ маъруф ҳамасола муҳимтарин дастовардҳо ва навгониҳои самти маорифи ҷаҳонро таҳлилу баррасӣ намуда, озмунҳои гуногун мегузаронад.

Озмуни байналмилалӣ LEAP-2025 бо иштироки намоёндагон аз Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, Британияи Кабир, Федератсияи Россия, Аморотӣ Муттаҳидаи Араб,

Австралия, Туркия, Фаронса, Олмон, Шветсия, Руминия, Италия, Испания, Португалия, Ҳиндустон, Ҷопон, Миср, Бразилия, Ҷумҳурии Корея, Судон, Молдова, Беларус, Умон, Арманистон, Гурҷистон, Тоҷикистон, Ўзбекистон, Покистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Тайланд, Индонезия, Малайзия, Филиппин ва дигар кишварҳо доир гардид, ки ин гуногунрангии ҷуғрофӣ ва аҳамияти ҷаҳонӣ озмуни мазкурро бозгӯй мекунад.

Маросими эълони расмӣ ғолибон 25 сентябри соли 2025, тариқи маҷозӣ баргузор гардида, ба ғолибон шаҳодатнома пешниҳод гардид.

Бояд ёдовар шуд, ки соли 2023 Муассисаи “Мақтаби тичорати рақамӣ Лондон” (London School of Digital Business) Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни-ро барои саҳми арзанда дар самти илм ва маориф, фидокорӣ, меҳнатдӯстӣ, субот ва эътирофи дастовардҳо бо ҷоизаи “Беҳтарин донишгоҳи навоар ва пешрафтаи соли 2023 (LREA 2023)” низ қадрдонӣ намуда буд.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТ – ЗАМИНАИ ТАҲКИМИ СУЛҲ, АМНИЯТ ВА РУШДИ МИЛЛӢ

Дар Паём ба Маҷлиси Олӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба рушди самараноки сиёсати дохилию хориҷӣ ва таъмини пешрафти соҳаҳои гуногун, аз ҷумла саноат, энергетика, кишоварзӣ, роҳу нақлиёт, сармоягузорӣ ва рушди соҳибкорӣ, маориф ва илму фарҳанг, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ, меҳнат ва шӯғли аҳоли, ҷавонону варзиш ва сайёҳӣ, андозу гумрук, амнияти мудофия, ҳифзи ҳуқуқи тартибот, рушди муносиботи дӯстию ҳамкорӣ бо кишварҳои хориҷӣ ва созмонҳои байналмилалӣ минтақавӣ пешорӯи ҷомеа вазифаҳои мушаххас гузошанд.

Сараввал Президенти мамлакат ҳалли пурраи масъалаҳои сарҳадии тайи беш аз сад соли охир ҳалношудаи байни ду давлат – Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Қирғизистон бо имзои шартнома дар бораи муайян кардани ҳатти сарҳади давлатиро рӯйдоди муҳими таърихӣ номида, ҳамзамон имзои шартнома миёни ҷумҳуриҳои Тоҷикистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон дар бораи нуқтаи пайвастанавии сарҳади давлатии се кишвар ва Эълонияи Хучанд доир ба дӯстию абадири дастоварди муҳимтарини дипломатияи тоҷик дар соли 2025 шумориданд. Ба назари мо, дар сарҳати Паёми Пешвои миллат қарор гирифтаи рӯйдодҳои болозикр бебабаб нест, зеро маҳз таҳкими амният ва ҳусни неки ҳамҷаворӣ барои рушди босуботи минбаъдаи тамоми соҳаҳои мамлакат заминаи устувор мегузорад.

Аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ дастгирӣ шудани ташаббусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз дастовардҳои муҳимтарини кишвари мо баршуморидан мумкин аст ва Пешвои миллат дар ин замина таъкид доштанд, ки рӯзи 12-уми декабри соли қорӣ ду пешниҳоди Тоҷикистон дар сатҳи ҷаҳонӣ пазируфта шуд – аввалан бо ташаббуси Тоҷикистон дар ҷаласаи 7-уми Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид оид ба муҳити зист қатънома доир ба «Ҳифзи пиряхҳо ва криосфера, баҳусус, дар минтақаҳои кӯҳӣ» қабул карда шуд, дуввум бо иқдоми Тоҷикистон қатъномаи Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид дар хусуси эълон кардани соли 2027 ҳамчун «Соли байналмилалӣ маърифати ҳуқуқӣ» қабул гардид. Воқеан дастгирии чунин ташаббусҳои созанда, ба назари мо, аз як тараф, ҳамраъӣ ва ибтикороти созандаи Тоҷикистонро оид ба масъалаҳои мубрами рӯзномаи глобалӣ нишон ме-

диҳад, аз ҷониби дигар, барои боло рафтани имиджи сиёсии Тоҷикистон дар миқёси ҷаҳон мусоидат менамояд.

Илова бар ин, яқдилона ҷонибдорӣ шудани қабул гардидани ташаббусҳои дигари Тоҷикистон оид ба «Соли байналхалқии ҳифзи пиряхҳо» (2025) ва «Нақши зеҳни сунъӣ дар фароҳам овардани имкониятҳои навин барои рушди устувор дар Осиёи Марказӣ» Тоҷикистонро ҳамчун ҷумҳурии ташаббускор муаррифӣ менамояд. Хотиррасон менамоем, ки маҳз бо ташаббуси Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 16 қатъномаи Созмони Милали Муттаҳид қабул гардида, дар арсаи ҷаҳон Тоҷикистон ҳамчун кишвари сулҳпарвар, ташаббускори иқдомҳои созанда ба нафъи башар, ҳомии сулҳу таҳкими амният ва муҳофизати ҳуқуқи инсон шинохта шудааст.

Дар баҳши иқтисодии Паём бештар ба дурномаи рушди иқтисодиву иҷтимоии мамлакат тавачҷуҳ зоҳир гардида, таъкид шуд, ки ҳаҷми маҷмуи маҳсулоти дохилӣ 3,4% ва иқтисоди миллӣ ҳар сол ба ҳисоби миёна 6,7% афзоиш ёфта, сатҳи камбизоатӣ ба 19% коҳиш ёфт. Рушди иқтисодӣ ҳар сол ба ҳисоби миёна 8,7%, аз ҷумла истеҳсоли маҳсулот дар соҳаҳои саноат 20%, кишоварзӣ 8,4% ва ҳаҷми хизматрасониҳои пулакӣ 11,7% афзоиш меёбад. Суръати рушди соҳаи саноат дар соли 2025-ум 22%-ро ташкил дод. Аммо ин нишондиҳандаҳо то кунун ниёзҳои ҷомеаро пурра бароварда наметавонанд, чаро ки имкониятҳои мо аз рушди барқосои рӯзафзуни ҷомеа қафо мемонанд. Ба ин хотир, Пешвои миллат зимни таҳлили ҳамаҷонибаи вазъи иқтисодии кишвар бештар ба рушди инноватсия, иқтисоди сабз, технологияҳои иттилоотӣ ва афзалиятҳои зеҳни сунъӣ тавачҷуҳ зоҳир намуда, дар

назди мутахассисон вазифа гузошанд, ки раванди идоракунии давлатӣ бо истифодаи технологияи рақамӣ ва зеҳни сунъӣ роҳандозӣ шавад. Ин маънои онро хоҳад дошт, ки ояндаи наздик барои гузариш ба модели иқтисодии ба донишу навоарӣ асосёфта, рушди сармояи инсонӣ ва пешгирӣ кардани таъсири тағйирёбии иқлим бояд эътибори аввалиндараҷа дода мешавад.

Тавачҷуҳ ба соҳаи маориф, бунёди муассисаҳои таълимӣ, баланд бардоштани сифати омодагии кадрҳо, вазъи омӯзиши забонҳои хориҷӣ, баҳусус, русӣ ва англисӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот, ҳарчи зудтар ба фазои ягонаи таҳсилоти байналмилалӣ ворид гардидани маорифи Тоҷикистон аз масъалаҳои меҳварии Паём ба шумор меоянд. Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо қатъият бори дигар ёдовар шуданд, ки ман аз рӯзҳои аввали фаъолияти худ ба ҳайси Роҳбари давлат то имрӯз дастгирӣ ва рушди илму маорифро самти афзалиятнок эълон карда, дар тӯли беш аз се даҳсола ба ин соҳаҳои ҳаётан муҳим тавачҷуҳи аввалиндараҷа ва доимӣ зоҳир менамоем. Зеро ҳуб медонам, ки рушди ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат, ояндаи босаодати давлату миллат аз илму маорифи пешрафтае вобаста аст, ки заминаи мустаҳкамҳои онҳо имрӯз гузошта мешавад. Ба ибораи дигар, ман дастгирӣ ва тавачҷуҳ ба ин соҳаҳои муҳиму тақдирсозро сармоягузорӣ ба ояндаи дурахшони миллат ва бақои давлат мешуморам, - иброз доштанд Пешвои миллат. Ба ин хотир, барои соҳаи

маориф дар соли 2026 аз ҳисоби бучети давлатӣ қариб 14 миллиард сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки нисбат ба соли 2025-ум 25,4 фоиз ва нисбат ба даҳ соли қабл, яъне соли 2015-ум панҷуним баробар зиёд мебошад. Сиёсати маорифпарваронаи Пешвои миллат дар назди масъулин ва кормандони соҳаи маориф вазифа мегузорад, ки бояд барои ҳарчи бештар омода намудани кадрҳои омӯзгорӣ, бунёди муассисаҳои таълимӣ ва ба стандартҳои ҷаҳонӣ мутобиқ гардонидани низомии таҳсилот, яъне омодагӣ ба гузариш ба низомии дувоздаҳсолаи таълим аз ҳоло чораҷӯӣ намоянд.

Сарвари давлат ба рисолати муқаддаси омӯзгор, инчунин захираҳои зеҳнӣ ва инсонӣ воқеъбинона арзиш дода, дар назди онҳо вазифаҳои навро гузошанд; омӯзгорон бояд ҷароғи равшани ҷомеа бошанд, зираку ҳушёр бошад, аз раванди пешрафти илму дониш қафо намонанд, дар доираи таҳассуси худ маҳдуд нагардида пайваста омӯзад, барои ташаккули малакаҳои касбӣ боғайратона талош варзад, робитаи илм бо истеҳсолотро таъмин намояд, аз таҳаввули пурвусъати ҷаҳони имрӯза воқиф бошад.

Дар партави суҳанони Сарвари давлат чунин мешуморем, ки омӯзгори замони муосир бояд пеш аз ҳама, дорои дониши муқаммалӣ фарогир буда, бо технологияи инноватсионии таълим мусаллаҳ бошад, аз услули кӯҳнаи таълим даст бардорад, бо истифодаи усулҳои муосири таълим тафаккури ихтироъкорӣ ва навоариро дар зеҳни шогирдон паид оварад, шогирдонро ба

роҳи рост, одобу ахлоқи нек, инсондӯстӣ, меҳанпарастӣ, худшиносӣ ва худогоҳии миллӣ, эҳтироми забони модарӣ, суннату анъанаҳои фарҳангӣ, расму ойинҳо ва либоси миллӣ роҳнамун созад, онҳоро ба анҷом додани амалҳои хайру солеҳ ҳидоят намояд, дар дили ҷўндағони рози дониш, ҷароғи илму маърифатро барарғузад ва маҳзани маърифатро ба рӯи онҳо боз намояд.

Агар Паёми соли 2026-ро бо паёмҳои қаблӣ муқоиса намоем, чунин натиҷа мебардорем, ки дар меҳвари он, пеш аз ҳама, масъалаҳои рушди маориф ва иқтисоди миллӣ, ҳамбастагӣ бо ҷомеаи муосир, таҳкими сулҳу субот, ҳифзи фарҳанги миллӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ, ворид шудани ба ҷомеаи иттилоотӣ, бунёди ҷомеаи донишмехвар ва ҳифзи сарватҳои маънавий авлавият доранд.

Ба назари мо, чунин масъалагузорӣ талаби давр ва тақозои замони муосир аст. Зеро диалектикаи рушди ҷомеаи навин бар асоси пешрафту навоарӣ побарҷост ва маҳз дар амалӣ намудани имконият ва афзалиятҳои иқтисоди сабз, технологияи рақамӣ ва зеҳни сунъӣ руҳи замони падидор мешавад. Яъне, Паём тантанаи давлату низом, зуҳури тозаи афкори навин, рушноии роҳи бардавом ва сапедии субҳу рӯшноии шом аст.

Ба ин сурат, Паёми Президент ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи таҳкими сулҳ, амният ва рушди миллӣ мебошад.

Аҳлиддин ИБОДУЛЛОЗОДА,
ректори ДДОТ
ба номи С.Айнӣ

АЗ ПАЁМ ТО ПАЁМ:

10 ДАСТОВАРДИ МУҲИМТАРИНИ ДОНИШГОҶИ ОМУЗГОРӢ ДАР СОЛИ 2025

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паём ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ» аз 28 декабри соли 2024 дар баробари баррасии дигар масъалаҳои ҳаётан муҳим таъкид намуданд, ки “Дар зинаи таҳсилоти олии масъалаҳои сатҳу сифати таълим, дараҷаи касбии омӯзгорон ва истифодаи технологияҳои муосир аз ҷониби онҳо, қорӣ намудани технологияҳои рақамӣ дар раванди таълим, таҳкими заминаи моддӣ ва техникаӣ, ҳамкориҳои байналмилалӣ, табодули илми омӯзгорону донишҷӯён, корҳои илмиву таҳқиқотӣ ва тадбирҳои тарбиявӣ ҳанӯз ба тақвият ниёз доранд”.

Дар воқеият, нерӯи дониш ва фарҳанг ҳамчун муҳаррики асосии рушд, навсозӣ ва таҳаввулоти ҷомеа амал мекунад. Дар шароите ки равандҳои ҷаҳонишавӣ бо шиддат идома доранд ва сохторҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ ба суръати бесобиқа тағйир меёбанд, танҳо тавассути така ба арзишҳои маънавӣ, савияи баланди илмӣ ва фарҳангӣ давлат метавонад пояҳои устувори пешрафтро таъмин намояд. Маҳз ҳамин омилҳо ба ҷомеа имконият медиҳанд, ки бо тамаддуни муосир ҳамқадам гардад ва сатҳи маърифати шаҳрвандон дар ҳамаи бахшҳо пайваста такмил ёбад.

Бо дарки ҳамин зарурат ва бо назардошти мақоми волои омӯзгор дар ҷомеа, бо ташаббуси дастури бевоситаи Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақоми омӯзгор» қабул гардид. Ин ққдом посухи ҳуқуқӣ ва давлатӣ ба эҳтиёҷоти соҳаи маориф буда, ба таҳкими ҷойгоҳи омӯзгор дар низоми иҷтимоӣ ва таълимии кишвар равона шудааст. Мақсади асосии қонуни мазкур баланд бардоштани мақоми иҷтимоиву касбии омӯзгор, такмил додани низоми омодакунии кадрҳои омӯзгорӣ, таъмини иҷрои самаранокӣ уҳдадорӣҳои касбӣ ва фароҳам овардани кафолатҳои иҷтимоиву ҳуқуқии устувор мебошад. Қонун ба омӯзгор имкони фаъолияти озоди касбӣ, ҳифзи ҳуқуқ, дастгирии иҷтимоӣ ва эътирофи нақши калидии ӯ дар ҷомеа ва давлатро таъмин мекунад. Ин санади меъёрӣ-ҳуқуқӣ заминаи устуворро ба вучуд овард, ки бар асоси он мақоми омӯзгор ҳамчун меҳвари асосии равандҳои маърифатӣ боз ҳам таҳким ёфта, ба рушди босуботи низоми маориф мусоидат мекунад.

Нахустин қасри омӯзиши олии дар кишвар – Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни имрӯз ҳамчун яке аз марказҳои пурнуфузи таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгоҳи хос дорад. Ин боргоҳи илму

маърифат дар тайёр намудани мутахассисони дорои маҳорати баланд ва дар таҳкими рушди илм, фарҳанг ва низоми маорифи мамлакат нақши намоён мегузорад. Дар рӯзгори имрӯз, номи ин даргоҳи муқаддас дар ҳар ғушаи Тоҷикистон ва берун аз марзҳо бо шогирдони номовараш, бо суннатҳои устувори илмӣ ва бо комёбиҳои беназири таҳқиқотиву эҷодӣ садо медиҳад ва ба сифати манбаи ифтихори миллӣ эҳтиром меёбад.

Донишгоҳ дар талоши боло бурдани сатҳ ва сифати таълим дар шароити густариши ҷаҳонии низоми маориф, пайваста бо муассисаҳои илми хориҷӣ дар иртибот қарор дорад. Роҳандозии ҳамкориҳои байналмилалӣро яке аз омилҳои калидии рушди соҳаи маориф шуморида, ин боргоҳи илму фарҳанг имрӯз бо зиёда аз 116 муассисаи таълимии хориҷӣ кишвар робитаҳои густурда ва гуногунсамтро дар сатҳи баланд ба роҳ мондааст.

Донишгоҳ имрӯз ба инфрасохтори васеи таълимӣ таъҷиб мекунад: дорои 11 бинои ҷудоғонаи дарсӣ, 6 хобгоҳ барои омӯзгорону донишҷӯён, 14 факултет, 63 кафедра ва 89 ихтисос аст, ки 73-тои он ба омодакунии кадрҳои омӯзгорӣ равона шудаанд. Ҳамакунун беш аз 19 ҳазор донишҷӯ тибқи ихтисосҳои тасдиқшуда дар ин боргоҳи илму маърифат таҳсил доранд.

Ин маркази илмӣ на танҳо барои ҷавонони кишвар, балки барои довталабони хориҷӣ низ ҷолиб мебошад: аз 12 кишвари ҷаҳон нафарони зиёде дар он ба омӯзиш фаро гирифта шудаанд, ки далели обрӯю эътибори рӯзафзуни донишгоҳ дар минтақа ва берун аз он маҳсуб меёбад. Теъдоди донишҷӯёне, ки бо квотаи президентӣ таҳсил мекунанд, ба зиёда аз 2000 нафар мерасад; аз ин шумора зиёда аз 1100 нафарро духтарон ташкил медиҳанд, ки худ нишондиҳандаи дастгирии васеъ ва имкониятҳои баробар дар соҳаи маориф мебошад.

Дар ин замина, лозим аст таъкид гардад, ки роҳбарияти донишгоҳи дастури ҳидоятҳои Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро меъёри фаъолияти касбии худ пазируфта, аз Паёми соли гузашта то Паёми соли 2025 ба як силсила комёбиҳои муҳими таълимӣ, илмӣ, байналмилалӣ ва инфрасохторӣ даст ёфтааст. Фишурдаи муҳимтарин дастовардҳои давраи мазкурро дар шакли даҳгонаи беҳтарин чунин чамъбаст мекунем:

1. Муассисаи “Раддабандии муассисаҳои олии” (HE Higher Education Ranking)-и Шурои сифат ва арзёбии таҳсилоти олии “HEQAC” пас аз санҷишу таҳлилҳои самтҳои мухталифи фаъолияти 422 муассисаи олии 55 кишвари ҷаҳон “Раддабандии муассисаҳои олии” дар соли 2025-ро интишор намуд. Аз ҷумла, аз Тоҷикистон дар ин раддабандӣ 3 муассисаи олии кишвар: Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи Бобочон Ғафуров дар зинаи 184 ва Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон дар зинаи 329 мавқеъ гирифтаанд. Хушбахтона, Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни миёни муассисаҳои олии ҷаҳон бо гирифтани 8136 хол дар ин раддабандӣ ҷойи 8-умро сазовор гардид, бо ин тартиб дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи аввалро соҳиб гардид. Дар таърихи муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар бори нахуст аст, ки яке аз донишгоҳҳои соҳиби холи баланд гардид, ба даҳгонаи ин раддабандӣ ворид шуд.

2. Дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Маркази забони кореягии Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея ифтитоҳ ёфт. Дар маросими тантанавӣ ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Аҳлиддин Ибодуллозода, Президенти Донишгоҳи миллии Ҷонбук ҷаноби О-Бонг Янг ва Сафири Фавқулода ва Мухтори Ҷумҳурии Корея дар Тоҷикистон ҷаноби Чон Сонг Шик ишти-

рок намуданд. Ҳамзамон Маркази байналмилалӣи ҳамкориҳои ДДОТ ба номи С. Айни ва Донишгоҳи миллии Ҷонбук низ ба фаъолият оғоз кард. Ифтитоҳи ин ду марказ заминаи устувор барои таҳкими робитаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, табодули донишҷӯёну устодон ва амалӣ гардидани барномаҳои муштараки таълимӣ хоҳад буд.

3. Нахустин маротиба ҳамкориҳо бо муассисаҳои олии касбии Шоҳигарии Британияи Кабир ба миён гузошта шуд. Дар рӯзҳои 2-10-уми ноябри соли ҷорӣ сафари гуруҳи Раёсати донишгоҳ таҳти роҳбарии ректор ба Шоҳигарии Британияи Кабир гирифт, ки дар он як қатор вохӯрӣ ва корҳои назаррас анҷом дода шуд. Аз ҷумла иштирок дар Намоишгоҳи байналмилалӣи сайёҳӣ — World Travel Market London 2025, ки дар шаҳри Лондон баргузор гардид. Вохӯриҳо бо намояндагони Роҳбарияти Донишгоҳи Кембрич, Донишгоҳи Regent’s University London, Коллеҷи донишгоҳии Лондон (University College London – UCL), роҳбарияти Агентии таъмини сифат барои таҳсилоти олии дар Шоҳигарии Британияи Кабир (The Quality Assurance Agency for Higher Education – QAA), бо профессор Алмут Хинтз - директори Фонди Хинд ва Эрони Қадим (The Ancient India & Iran Trust), бо намояндагони муассисаҳои сайёҳӣ ва осорхонаҳои Ҳиндустон, бо намояндагони муассисаҳои сайёҳӣ ва осорхонаҳои Подшоҳии Ҳошимии Иордания, намояндагони муассисаҳои сайёҳӣ ва осорхонаҳои Малайзия ва ғайраҳо анҷом дода шуд. Дар доираи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шоҳигарии Британияи Кабир, Ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни — профессор Аҳлиддин Ибодуллозода, донишгоҳро дар Донишгоҳи Кембриҷи Англия (University of Cambridge) муаррифӣ намуд.

(Идома дар саҳ. 13)

ПАЁМ – РОҶНАМО ДАР РУШДИ МАОРИФИ МАМЛАКАТ

Паёми ҳарсолаи Пешвои миллат ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчун муҳимтарин санади сиёсӣ ва барномавии давлат, чиҳати муайян намудани самтҳои афзалиятноки рушди кишвар нақши калидӣ мебошад. Ин Паёмро на танҳо дастури ҳидоят, балки роҳи қору фаъолияти тамоми сохторҳо ва ҳар як шаҳрванди мамлакат мебошад.

Дар ҳар Паём Пешвои миллат вазъи сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии соли сипаришударо таҳлил намуда, вазифаҳои нави солро муайян мекунад. Минбаъд, дар давраи “аз Паём то Паём” маориф, соҳибкорон ва шаҳрвандони фаъол ба иҷрои барномаҳо, ҳадафҳо ва тадбирҳои пешниҳодшуда машғул мешаванд. Ин давра дар ҳақиқат марҳилаи созандагӣ, ҷустуҷӯи роҳҳои нав ва татбиқи ташаббусҳои муҳим дар тамоми чиҳатҳои ҳаёти кишвар аст.

Паёми навбатии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки 16 декабри соли 2025 баргузор гардид, рӯйдоди муҳими сиёсӣ ва иҷтимоии кишвар ба шумор меравад. Ин санад ҳамчун роҳнамо барои ҳаракати минбаъдаи ҷомеа дар асри XXI хизмат мекунад.

Паёми Пешвои миллат ҳамчун роҳнамои боэътимод барои рушди пешрафти Тоҷикистон, таҳкими сулҳу субот, баланд бардоштани сатҳу некуахлоқии мардум ва тақвияти нақши матбуот дар ҳаёти ҷомеа арзёбӣ гардид.

Паём бо рӯҳияи масъулиятшиносӣ, дурбинӣ ва таъя ба манфиатҳои миллӣ

пешниҳод гардида, ояндаи Тоҷикистонро дар пайвастагӣ бо равандҳои ҷаҳонӣ нишон медиҳад.

Яке аз паҳлуҳои муҳими Паём таъкиди суботи сиёсӣ ва таҳкими ваҳдати миллӣ мебошад. Бо шарофати иҷрои дастури супоришҳои Паёмҳои солони, давоми солҳои охир Тоҷикистон ба дастовардҳои муҳими иқтисодӣ ноил гардид. Сохта шудани корхонаҳои нави саноатӣ, рушди энергетика, пешрафти кишоварзӣ ва бехтар гардидаи инфрасохтор аз натиҷаҳои асосии ин раванд ба шумор меравад. Аз Паём то Паём сатҳи зиндагии мардум боло меравад, имкониятҳои қору таҳсил васеъ мегарданд ва фазаи соҳибкорӣ рушд меёбад.

Дар Паёмҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъалаи рушди соҳаи илму маориф тавачҷуҳи ҳаматарафа зоҳир карда шудааст. Дар давраҳои “аз Паём то Паём” садҳо муассисаҳои таълимӣ навсозӣ шуда, барномаҳои дастгирии соҳаи маориф амалӣ мегарданд.

Аз муҳтавои Паёми соли гузашта ба Маҷлиси Олиӣ бармеояд, ки дар низомии кунунии сиёсати иҷтимоии давлат ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон илм ва маориф мавқеъ ва манзалати хоса доранд. Дар ин хусус Пешвои муаззами миллат таъкид намудаанд, ки “ҳамеша дар хотир бояд дошт, ки ҳама пешравию пирузии ҳар давлат ва ҷомеаро муқабил маориф ва илму дониш таъмин мекунад”.

Ҳамзамон бо ин, ҳадди ақалли музди меҳнат барои тамоми соҳаҳои иқтисоди-

ву иҷтимоӣ самти муҳими фаъолияти Ҳукумати мамлакат ба ҳисоб меравад ва тадбирҳои солҳои охир амалигардида ба рушди ин соҳаҳо тақони ҷиддӣ бахшидаанд.

Паём рушди сармояи инсонӣ – маориф, илм ва тандурустиро ҳамчун омилҳои калидии ояндаи давлат муаррифӣ мекунад. Афзоиши маблағгузорӣ ба соҳаҳои иҷтимоӣ, ислоҳоти низомии таҳсилот, тавҷҷуҳ ба омӯзиши забонҳои хориҷӣ ва рушди илмҳои муосир нишон медиҳанд, ки давлат ба тарбияи насли босавод ва рақобатпазир аҳамияти аввалиндараҷа медиҳад. Ин раванд ояндаи устувори ҷомеаро таъмин менамояд.

Ҷанбаҳои иҷтимоии Паём низ аҳамияти хос доранд. Баланд бардоштани маош, нафақа ва ҳадди ақалли музди меҳнат, инчунин индексатсияи нафақаҳо аз 1 сентябри соли 2026, нишонаи сиёсати иҷтимоии инсонмеҳвар мебошад. Таъкид гардид, ки баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии аҳоли ҳадафи олии давлат боқӣ мемонад.

Воқеан, рушди илму маориф шартҳои асосии пешрафти тамоми соҳаҳо ва муҳимтарин омилҳои таъмини рушди иқтисод ва суботи иҷтимоии ҷомеа мебошад.

Паёми Пешвои миллат, ҳамчунин, ба рушди соҳаи маориф ва омӯзиши илму ҳунар равона шудааст. Аз ҷумла, таъкид ба омӯзиши таърих, шинохти фарҳанг ва ҳифзи мероси миллии моддӣ ва маънавий барои ҷавонон ҳамчун омилҳои муҳим дар самти тарбияи насли соҳибмаърифату

Гаффорзода Ҷонона,
декани факултети иқтисод
ва идора

донишманд арзёбӣ шудааст.

Хулоса, ҳар нуктаи Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олиӣ дар вазъияти зудтағйирёбандаи ҷаҳонӣ имрӯза фарогири масоили хеле муҳим барои рушди инкишофи илму маорифи мамлакат ва низомии таълиму тарбияи насли ҷавону наврас ба ҳисоб меравад.

Имрӯз, мо аҳли маорифро зарур аст, ки иҷрои тамоми дастури супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро дар фаъолияти рӯзмарраи қору саривақт ва босифат таъмин намуда, барои рушди маорифи мамлакат, махсусан баланд бардоштани сатҳу сифати таълиму тарбия масъулияти бузурги шаҳрвандӣ эҳсос намоем.

Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олиӣ (16 декабри соли 2025) ҳамчун санади муҳими сиёсӣ ва стратегӣ, самтҳои калидии рушди иҷтимоӣ иқтисодӣ, молиявӣ, буҷетӣ, саноатӣ, рақамӣ ва сиёсати хориҷии кишварро дар марҳалаи ниҳонии татбиқи Стратегияи миллии рушд то соли 2030 муайян менамояд. Дар шароити мураккаби геосиёсӣ ва иқтисоди ҷаҳонӣ, Паёми мазкур аҳамияти хосаи методологӣ дошта, ҳамчун роҳнамо барои рушди устувори Тоҷикистон хизмат мекунад.

Яке аз меҳварҳои асосии Паём ҷамъбасти натиҷаҳои рушди макроиқтисодии кишвар мебошад. Тибқи маълумоти расмӣ, «ҳаҷми маҷмуи маҳсулоти дохилӣ 3,4 баробар зиёд гардида, иқтисоди миллии мо ҳар сол ба ҳисоби миёна 7,6 фоиз афзоиш ёфт».

Аз нигоҳи назарияи макроиқтисодӣ, нигоҳдориҳои чунин суръати рушд дар иқтисоди қору аҳолии босуръат афзоишёбанда нишон медиҳад, ки давлат тавонистааст тавозуни нисбии байни талаботи дохилӣ, сармоягузорӣ ва суботи молиявиро таъмин намояд. Афзоиши ММД ба ҳар сари аҳоли аз 6 ҳазор сомонӣ то 16,4 ҳазор сомонӣ далели бехтар гардидани иқтисоди истеъмолӣ аҳоли ва тавсеаи бозори дохилӣ мебошад.

Ин нишондиҳандаҳо аз устувори сиёсати макроиқтисодӣ, самаранокии ислоҳоти институтсионалӣ ва тақвияти нақши давлат дар танзими рушди иқтисод гувоҳӣ медиҳанд. Афзоиши ММД ба ҳар сари аҳоли аз 6 ҳазор сомонӣ (2015) то 16,4 ҳазор сомонӣ (2025) далели бехтар шудани сатҳи некуахлоқии аҳоли мебошад.

Ҳамзамон, қоҳиш ёфтани сатҳи

ПАЁМ - ҶАМЧУН ҶУҚҶАТИ СТРАТЕГИИ ТАШАККУЛИ МОДЕЛИ НАВИ РУШДИ ИҚТИСОДИ МИЛЛӢ

камбизоатӣ то 19 фоиз аз он шаҳодат медиҳад, ки рушди иқтисодӣ танҳо хусусияти миқдорӣ набошад, ба бехбуди шароити иҷтимоӣ низ таъсир расонидааст. Дар илми иқтисодӣ чунин раванд ҳамчун рушди фарогир арзёбӣ мегардад.

Бо вучуди ин, дар Паём ишора гардид, ки рушди минбаъда наметавонад танҳо бар омилҳои васеъ (афзоиши аҳоли, сармоягузори экстенсивӣ) таъян намояд ва гузариш ба модели сифатӣ ногузир аст.

Ҳамзамон, қоҳиши сатҳи камбизоатӣ то 19 фоиз ва афзоиши дарозумрӣ аз 70 то 77 сол нишон медиҳад, ки сиёсати иҷтимоии давлат қору таъсири мустақими инсонмеҳвар мебошад.

Яке аз нуктаҳои калидии Паём қабули Барномаи миёнамуҳлати рушди кишвар барои солҳои 2026–2030 мебошад. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид намуданд, ки «амалисозии саривақтӣ ва сифатноки он имкон медиҳад, ки дар панҷ соли оянда ҳаҷми маҷмуи маҳсулоти дохилӣ ду баробар афзоиш ёбад».

Аз нигоҳи илмӣ иқтисодӣ, чунин ҳадаф танҳо дар шароити баланд бардоштани ҳосилнокии меҳнат, навсозии технологӣ ва рушди самаранокии умумӣ омилҳои истеҳсолот имконпазир аст. Аз ин рӯ, дар Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олиӣ ба сиёсати саноатикунунии босуръат бо истифода аз технологияҳои муосир аҳамияти аввалиндараҷа дода шуд.

Дар ин замина, таъкиди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Э.Раҳмон қоҳиби диққат аст, ки «дар ин давра рушди иқтисодӣ ҳар сол ба ҳисоби миёна 8,7 фоизро ташкил хоҳад дод»,

ки сатҳи баланди ҳамоҳангии сиёсати макроиқтисодӣ ва сармоягузорию тақозо менамояд.

Яке аз меҳварҳои асосии Паём гузариш ба иқтисоди рақамӣ ва истифодаи васеи зеҳни сунъӣ мебошад. Президент ба таври возеҳ изҳор медоранд, ки «пешрафти босуръати технологияҳои рақамӣ тақозо менамояд, ки ин дастовардҳо ба манбаи иловагии рушди иқтисодӣ табдил дода шаванд».

Мисоли қору намудани низомии рақамии биллинг дар соҳаи энергетика далели возеҳи самаранокии рақамикунунии мебошад. Қоруши талафоти неруи барқ, афзоиши пардохтҳои воқеӣ ва ворид гардидани маблағҳои иловагӣ ба низомии энергетикӣ нишон медиҳанд, ки идоракунӣ рақамӣ воситаи муассири мубориза бо коррупсия ва талафоти иқтисодӣ аст.

Афзоиши даромади буҷети давлатӣ то 50 миллиард сомонӣ дар соли 2025 (65 фоиз бештар нисбат ба соли 2021) аз васеъ шудани пойгоҳи андозбандӣ ва самаранокии маъмурикунунии андоз шаҳодат медиҳад. Дар Паём махсус таъкид карда шуд, ки самаранокии хароҷоти давлатӣ бояд ба натиҷаҳои воқеӣ нигаронида шавад.

Ташкили бозори қоғазҳои қиматнок, қору намудани «қоғазҳои қиматноки сабз» ва таҳияи Стратегияи рушди бозори сармоя заминаи гузариш ба модели муосири молиявиро фароҳам меорад.

Бо дарназардошти он ки 80 фоизи истеҳсол ва 70 фоизи шуғл ба бахши хусусӣ рост меояд, Паём зарурати тақвияти дастгирии соҳибқориро таъкид мекунад. Мушкилоти асосӣ — дастрасии маҳдуд ба қарзҳои дарозмуддат мебошад, зеро танҳо 38 фоизи қарзҳо ба

Абдуалимзода Ҷ.А.,
мудир кафедраи иқтисодӣ
ва идоракунӣ

соҳибқорӣ истеҳсолӣ равона шудаанд.

Пешниҳоди таъсири Фонди қафолати қарзҳо ва рушди бозори ипотека иқдоми муҳими институтсионалӣ буда, метавонад таъсири назаррас ба иқтисоди миллии расонад.

Ҳамин тавр, Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олиӣ ҷумҳурий санади мукамали стратегӣ мебошад, ки рушди иқтисодӣ миллӣ, рақамикунунии, сиёсати молиявӣ, тақвияти бахши хусусӣ ва рушди сармояи инсонро дар як низомии ҳамгиро пешниҳод менамояд. Татбиқи самаранокии дастурҳои Паём метавонад Тоҷикистонро ба модели иқтисодиёти рақобатпазир, инноватсионӣ ва устувор табдил диҳад.

Аз нигоҳи илмӣ, Паёми мазкур ҳамчун манбаи муҳими таҳқиқоти иқтисодӣ хизмат карда, заминаи методологиро барои таҳияи концепсияҳои нави рушди миллии фароҳам меорад.

НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР ТАҲКИМИ ДАВЛАТДОРӢ

**Шерматов Баҳром – дотсенти
кафедраи сиёсатшиносӣ**

Пас аз соҳибистиқлол шудан дар соли 1991 Тоҷикистон бо мушкилоти сиёсӣ ва иҷтимоии дохилӣ рӯ ба рӯ шуд. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо истифода аз сиёсати оқилона ва дурбинона, Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар арсаи байналмилалӣ мустақкам намуд. Ӯ Тоҷикистонро ҳамчун давлати сулҳпарвар ва мутамаддин муаррифӣ кард, ки бо тамоми кишварҳои ҷаҳон муносибатҳои ҳамкорию созанда барқарор менамояд. Муваффақиятҳои мазкурро аз рӯи мазмун ва муҳтаво метавон ба тариқи зайл ҷудо намуд:

Барқарорсозӣ ва таҳкими Ваҳдати миллӣ

Ваҳдати миллӣ, ки дар натиҷаи гуфтушунидҳо ва созишномаҳои сулҳи дохилӣ ба даст омад, заминаи асосиро барои сиёсати хориҷии устувор фароҳам овард. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тавонист Тоҷикистонро аз низоъ ва бесуботӣ берун оварда, барои рушди ҳамкорию байналмилалӣ фазои ором ва устувор муҳайё созад.

Воқеан, қобили зикр аст, ки “таърих воқеъбин ва ҳақиқатнигор аст” ва ба таъбири дигар “таърих оинаест, ки чавҳари онро ҳеч зангеви санге ва ё селе намезудояд. Яъне ин хизмати бузурги Пешвои миллат дар самти таъмин ва таҳкими ваҳдати миллӣ ҳамчун ҳодисаи нодир ва нотакрор дар таърих сабт хошад шуд.

Рушди муносибатҳои дипломатӣ ва ҳамкорию байналмилалӣ

Дар давраи раёсати Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Тоҷикистон бо шумораи зиёди кишварҳо муносибатҳои дипломатӣ барқарор намуд ва ба узвияти созмонҳои байналмилалӣ, аз ҷумла Созмони Милали Муттаҳид, Созмони Амният ва Ҳамкорӣ дар Аврупо (САҲА), Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва дигар созмонҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ ворид шуд. Ин саҳмгузори Тоҷикистонро ҳамчун як кишваре бо сиёсати хориҷии пойдору мутамаддин муаррифӣ намуд.

Сиёсати хориҷии истиқлолӣ ва мутамаддин

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сиёсати хориҷии Тоҷикистонро дар асоси принципҳои истиқлол, ҳифзи манфиатҳои миллӣ, ҳусни

тафоҳум бо кишварҳои ҳамсоя ва ҷаҳонӣ, ҳамчунин амнияти минтақавӣ ва рушди иқтисодии кишвар равона намуд. Вай ҳамеша таъкид мекард, ки сиёсати хориҷӣ бояд ба амнияти кишвар ва фароҳам овардани шароити рушди иқтисодӣ ва иҷтимоӣ равона бошад.

Ҳамкорию минтақавӣ ва стратегия роҳбарӣ

Роҳбарии муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар соҳаи сиёсати хориҷӣ барои тақвияти ҳамкорию минтақавӣ, махсусан бо кишварҳои Осӣёи Марказӣ ва ҳамсояҳои стратегӣ, нақши ҳалкунанда дошт. Ӯ барои ҳалли низоъҳои минтақавӣ, таҳкими иқтисодиёти минтақавӣ ва рушди инфрасохтори ҳамлу нақл ва транзит чораҳои мушаххас андешид.

Саҳми шахсӣ ва обрӯи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

Сиёсати хориҷии Тоҷикистон дар замони роҳбарияти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сатҳи баланди шахсият ва обрӯи сиёсӣ алоқаманд аст. Мулоқотҳои шахсии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳбарони ҷаҳон ва иштироки ғайбӣ дар чорабиниҳои созмонҳои минтақавӣ ва байналмилалӣ обрӯ ва нуфузи кишварро дар арсаи байналмилалӣ таъмин намуд.

Саҳми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар рушди сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон хеле бузург ва фарогир мебошад. Ӯ бо сиёсати оқилона, барқарорсозӣ ва таҳкими Ваҳдати миллӣ, ҳамкорию созанда бо кишварҳои хориҷӣ ва иштирок дар равандҳои минтақавӣ ва байналмилалӣ Тоҷикистонро ҳамчун давлати сулҳпарвар ва устувор муаррифӣ намуд. Ин сиёсати хориҷӣ барои рушди иқтисодӣ, таҳкими амният ва тақвияти мавқеи байналмилалӣ кишвар заминаи устувор фароҳам овард.

Сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун ҷузъи муҳими низоми сиёсату ҳуқуқии давлат, аз рӯзҳои аввалини истиқлолият шакл гирифта, ба рушди босуботи ҷомеа ва таъмини манфиатҳои миллӣ равона шудааст. Бо ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ (1991), Тоҷикистон зарурати ташаққули сиёсати хориҷии мустақилро пайдо кард, ки он ба талаботи геополитикӣ, захираҳои иқтисодӣ ва фазои амнияти минтақа мубоқиқ бошад. Мақсади асосии сиёсати хориҷӣ — ҳифзи манфиатҳои миллӣ, таъмини амният, рушди иқтисод ва муаррифӣи Тоҷикистон ҳамчун давлати сулҳпарвар дар арсаи байналмилалӣ мебошад. Дар асоси назарияҳои классикии муносибатҳои байналмилалӣ, аз ҷумла реализми сиёсӣ, либерализми институтсионалӣ ва конструктивизм, сиёсатшиносон бар онанд, ки сиёсати хориҷӣ маҷмӯи ҳадафҳо, усулҳо ва амалҳои давлат дар арсаи байналмилалӣ мебошад. Сиёсати хориҷии Тоҷикистон низ дар мубоқиқат ба қонунҳои байналмилалӣ, санадҳои меъёрии дохилӣ ва зарурати ташаққули эътибори хориҷии кишвар асос меёбад.

Хулоса метавон гуфт, ки ҷойгоҳ ва нақши Пешвои миллат дар рушди соҳаҳои муҳим, хусусан, таҳкими низоми давлатдорӣ, ташкили фазои сулҳу оромӣ ва осоиш, бунёди корхонаҳои азими саноатӣ, таъмир ва тарميمи шохроҳҳои кишвар, устувор намудани муносибатҳои ҳамҷониба бо кишварҳои дигар, ҳамчун кишвари ташаббускор шинохта шудани Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ, сохтан ва ба истифода додани мактабҳои ҷавобгӯ ба талаботи замона, бунёди нерӯгоҳҳои бузург ва ғ. мебошанд.

НАҚШ ВА МУҲИМИЯТИ ДАРСҲОИ ВИДЕОӢ ДАР РАВАНДИ ТАЪЛИМИ МУОСИР (дар асоси низоми кредитии таҳсилот)

Дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ҷаҳонишавии маълумот, таълими анъанавӣ ба марҳилаи нав-таълими рақамӣ ва интерактивӣ ворид шудааст. Яке аз самтҳои муҳими ин раванд истифодаи дарсҳои видеой мебошад, ки дар доираи низоми кредитии таҳсилот барои беҳтар кардани сифати омӯзиш, зиёд намудани дастрасӣ ба мавод ва фароҳам овардани шароити инфиродӣ дар омӯзиш нақши калон мебозад.

**Саидова Барно
Турахоновна,
н.и.ф., и.в., дотсенти
кафедраи психологияи
умумидонишгоҳӣ**

Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паём ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон (28-уми декабри соли 2024) таъкид намуданд, ки барои вусъат бахшидан ба равандҳои инноватсионӣ ва истифодаи ҳамҷонибаи имкониятҳои технологияҳои рақамӣ дар иқтисодиёт солҳои 2025-2030 «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» эълон карда шаванд.

Яке аз равишҳои навоарона истифодаи дарсҳои видеой дар равандҳои таълим мебошад. Дар низоми кредитии таҳсилот, ки ба худомӯзӣ ва таҳсили фардӣ така мекунад, махсусан нақши видеодарсҳо, муҳим аст. Истифодаи дарсҳои видеой метавонад фаҳмиши донишҷӯёнро зиёд кунад, ҳавасмандии омӯзишро баланд намуда, ба таври назаррас малакаи фикрронии танқидиро инкишоф диҳад. Низоми кредитӣ, ки ба масъулияти шахсии донишҷӯ така мекунад, шароити истифодаи чунин дарсҳо мусоидат мегардонад.

Дарсҳои видеой як шакли таълими мултимедиявӣ мебошад, ки бо истифода аз аёнӣ, ҳаракат, садо ва визуализатсия раванди омӯзишро таъсирбахштар менамоянд. Омӯзиши мустақил, имкони тамошои такрорӣ, фаҳмидани маводи душвор ва истифодаи саривақтии онҳо дар шароити хонагӣ, яке аз бартариҳои асосии онҳо маҳсуб меёбад.

Дарсҳои видеой ҳамчун василаи инноватсионӣ, дар низоми кредитии таҳсилот барои баланд бардоштани сатҳи таълим ва таҳкими омӯзиши мустақили донишҷӯён аҳамияти калон дорад. Бо рушди инфрасохтор ва оморасозии кадрҳо, метавон ис-

тифодаи онҳоро васеъ намуда, сифати таҳсилотро ба марҳилаи нав бардошт.

Видеодарсҳо ҳамчун василаи рангин барои донишҷӯён гуногун (бо сатҳи донишу усулҳои омӯхтан фарқкунанда) хеле мувофиқ аст, ки фарогирии таълимро дар низоми кредитӣ содда мегардонад. Видеодарсҳо бояд имкони баргардондан, такрор ва бо суръати худ омӯхтанро дошта бошанд.

Истифодаи дарсҳои видеой воситаи хеле муосир ва муассир аст барои қобилияти дарки донишҷӯ ва омӯзиши иштироки ғайбӣ донишҷӯ дар раванди таълим. Видеодарсҳо, махсусан, барои дурустару амиқтар дарк кардани фанҳои мураккаб воситаи бениҳоят арзишманди ёрирасон барои самарабахш намудани системаи кредитӣ амалӣ мегардад. Барои содаву фаҳмо ва худомӯзии донишҷӯён низ хеле мувофиқанд.

Дарсҳои видеой имконияти зиёд фароҳам меорад, барои донишҷӯ, ки вақт ва суръати омӯзишро худаш-мустақилона интихоб намояд. Дар ин росто ин мубоқиқ ба омӯзиши инфиродӣ ва масъулияти шахсро дар низоми таҳсилоти кредитӣ нишон медиҳад.

Дарсҳои видеой дар шакли тарху татбиқи муайяни худ ғайбӣ-олгардонии донишҷӯро мустақилона ифода менамояд.

Видеодарсҳо дар низоми кредитии таҳсилот на танҳо як василаи ёрирасон, балки як унсурӣ калидии таълими мустақил мебошанд. Бо риояи принципҳои омӯзиши муосир ва истифодаи технология, муассисаҳо метавонанд сатҳи таълимро баланд бардошта, донишҷӯёнро ба омӯзиши фардӣ ҳавасманд гардонанд.

АЗ ПАЁМ ТО ПАЁМ:

10 ДАСТОВАРДИ МУҲИМТАРИНИ ДОНИШГОҶИ ОМУЗГОРИ ДАР СОЛИ 2025

(Аввалаш дар саҳ. 10)

4. 25 августи соли равон дар Қасри миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ифтихори ҷашни 34-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кормандони касбу кори гуногун, ки дар фаъолиятҳои на-тиҷаҳои шоистаи таҳсиндоранд, мукофотҳои олии давлатӣ ва ҷоизаву унвонҳои фахрӣ супориданд. Барои коллективӣ бисёрнафараи ин даргоҳи илму адаб, нахуст муассисаи олии кишвар боиси ифтихор ва сарафрозист, ки дар қатори кормандони дигар вазорату идораҳои давлатӣ дар ин маросим аз Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо мукофоти давлатии Медали “Хизмати шоиста” Ректори Донишгоҳ Аҳлиддин Ибодуллозода ва сардори раёсати илм ва инноватсия Фарзона Абдуҷалилзода ва мудири кафедраи биология Қурбонов Абдулло аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар соли 2025 барои дастовардҳои соҳаи илмҳои ҷомеашиносӣ Ҷоиза ба номи Исмоили Сомонӣ барои олимони ҷавон, ки дар соҳаи илм ва техника ба дастовардҳои намоён ноил гаштаанд, сарфароз гардонида шуданд. Ҳамзамон ҳуди ҳамон рӯз дар Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида ба 34-умин солгарди Истиқлоли давлатӣ дар фазои тантанавӣ маросими супоридани мукофотҳои давлатӣ баргузор гардид. Дар ҷараёни муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Дилрабо Мансурӣ ва вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Раҳим Саидзода бо суханронӣҳои ифтихорӣ баромад намуда, аҳамияти кадршиносии хизматҳои арзандаи кормандони соҳаи маорифро махсус таъкид карданд. Дар идомаи маросим як қатор кормандони соҳа бо мукофотҳои давлатӣ сарфароз гардонида шуданд. Аз ҷумла, аз Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Солеҳзода Мадина – ёрдари ректори донишгоҳ ва Султонзода Соқибой – мудири кафедраи забони фаронсавӣ бо медали «Хизмати шоиста», инчунин Азаматзода Ғайратшо – декани факултети педагогика бо Ифтихорномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон қадрдонӣ гардиданд.

5. Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни тибқи шаҳодатномаи Агенти назорат дар соҳаи маорифи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон соли дуум аст, ки донишҷӯёни Ҷумҳурии Мардумии Чинро ба зинаи магистратура қабул менамояд. Ин аст, ки соли равон аввалин гуруҳи магистрантони ин кишвар зинаи магистратураи

донишгоҳро бо муваффақият хатм намуданд.

6. Донишгоҳ дар сатҳи ҷумҳурӣ мақоми аввалро соҳиб гардид. Иштироки фаъолонаи донишҷӯён ва устодон дар озмуни ҷумҳуриявӣ «Фурӯғи субҳи доноӣ — китоб аст» бо ишғоли шаш ҷойи намоён дар марҳилаи ниҳой боз як нишони нуфуз ва қобилияти илмиву эҷодии донишгоҳ гардид. 4 декабри соли 2025 дар Театри давлатии академии опера ва балети ба номи Садриддин Айни бо иштироки муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон Дилрабо Мансурӣ, муовини Раиси шаҳри Душанбе, муовинони вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар меҳмонон маросими ҷоизасупории даври ниҳоии озмуни ҷумҳуриявӣ «Фурӯғи субҳи доноӣ — китоб аст» дар соли 2025 баргузор гардид. Боиси ифтихор ва сарфарозист, ки дар даври ниҳоии озмуни мазкур донишгоҳ сазовори 6 ҷойи намоён – 5 ҷойи дуум ва 1 ҷойи сеюм гардид. Бо ба даст овардани 6 ҷойи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар миқёси ҷумҳурӣ мақоми аввалро касб намуд.

7. Тасдиқи дубораи Шурои диссертационии номзади докторӣ барои дарёфти дараҷаҳои илмӣ доктори фалсафа (PhD) ва доктор аз рӯйи ихтисосҳои 6D020500 – Филология (6D020501 – Адабиёти тоҷик) ва 6D021400 – Адабиётшиносӣ (6D021401 – Назарияи адабиёт, матншиносӣ ва нусхашиносӣ), инчунин аз рӯйи ихтисосҳои дараҷаи номзади илмҳои филологӣ ва доктори илмҳои филологӣ дар самти 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (бо зерихтисосҳои 10.01.08 – Назарияи адабиёт, матншиносӣ ва нусхашиносӣ ва 10.01.01 – Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ) расман анҷом пазируфт. Дар асоси фармони Раиси Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои дахлдор, Шурои нави диссертационӣ барои Ҷомеаи рисолаҳои доктори фалсафа (PhD) ва доктори илм аз рӯйи ихтисосҳои Математика (6D010900 – Назария ва методикаи таълими математика, таҳсилоти умумӣ), Физика (6D011001 – Назария ва методикаи таълими физика, таҳсилоти умумӣ), Педагогика (5.3.4.1 ва 5.3.4.2) дар назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни таъсис дода шуд. Фаъолияти Шурои диссертационӣ мутобиқ ба меъёрҳои амалкунандаи ҳуқуқӣ ба роҳ монда шуда, муҳлати ваколати он ду сол муқаррар гардидааст. Ин иқдоми муҳими илмӣ имкониятҳои васеъ ва навсозандаи таҳқиқотӣ, омӯзишӣ ва касбиро барои муҳаққиқон, устодон ва аҳли илми кишвар фароҳам оварда, мавқеи донишгоҳро дар низоми тайёркунии кадрҳои илмӣ боз ҳам тақвим мебахшад.

Мубирхони Мўминпур,
сардори шуъбаи робитаҳои
байналмилалӣи ДДОТ
ба номи С. Айни

Абдуҷабборзода Хушбахт,
сардори маркази ягонаи тестӣ,
бақайдгирӣ ва машваратии
ДДОТ ба номи С. Айни

8. Бо ҳадафи фароҳам овардани шароити боз ҳам мувофиқтару муосир барои омӯзгорону донишҷӯён, тибқи дастури роҳбарияти донишгоҳ пас аз солҳои тӯлонӣ корҳои таъмиру тармими ҷиддӣ амалӣ гардиданд. Роҳравҳо, шифтҳо, сахн ва зинаҳои факултетҳои психология, забони англисӣ ва забонҳои Шарқ бо тарҳи нав, мутобиқ ба меъёрҳои ҳозиразамони меъморӣ, пурра навсозӣ шуданд. Ин иқдом на танҳо симои дохилии донишгоҳро таҷдид бахшид, балки аз тавачҷуҳи пайвастаи роҳбарият ба беҳсозии фазои таълимӣ ва таҳкими шароити замонавӣ барои омӯзишу тадрис гувоҳӣ медиҳад.

9. Дар ҷорҷӯби ҳамкориҳои мавҷуда, соли 2025 ҷиҳати рушди иқтисодии илмӣ ва таълимӣ 50 нафар устодону донишҷӯён ба хориҷи кишвар сафарбар гардиданд. Аз ин шумора, 10 нафар барои тақмили ихтисос ва табодули таҷрибаи омӯзгорӣ фиристода шуданд; 40 нафар дар ҷорабиниҳои илмӣ байналмилалӣ ширкат варзиданд; ва 36 донишҷӯ дар барномаҳои табодули академӣ иштирок карданд. Ин нишондиҳанда нисбат ба соли 2024 қариб ду баробар бештар мебошад. Сафарҳои мазкур дар заминаи ҳамкориҳои байналмилалӣ амалӣ гардида, кишварҳои Шохигарии Британияи Кабир, Ҷумҳурии Белорус, Ҷумҳурии Халқии Хитой, Ҷумҳурии Ўзбекистон, Ҷумҳурии Қазоқистон, Ҷумҳурии Ҳиндустон, Ҷумҳурии Корея, Федератсияи Россия, Франция, Италия, Олмон ва дигар давлатҳоро дар бар мегиранд. Ин тавсеаи ҳамкориҳои академӣ бозгӯи ҷаҳонишавии имкониятҳо ва нуфузи афзояндаи донишгоҳ дар муҳити таълимӣ байналмилалӣ мебошад.

10. Дар ин замина, аз ҷумлаи дастовардҳои дорои аҳамияти байналмилалӣ, иштироки Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар раддабандии бонуфузи ҷаҳонӣ QS World University Ranking 2026 ҷойгоҳи хоса дорад. Ворид шудан ба

ин низоми арзёбии байналмилалӣ, ки яке аз меъёрҳои калидии шинохти сифати таълим, нерӯи илмӣ ва нуфузи ҷаҳонӣ муассисаҳои таҳсилоти олии ба ҳисоб меравад, худ шаҳодат медиҳад, ки донишгоҳ ба марҳилаи навтари рушду бозомӯзии стратегӣ қадам гузошта истодааст. Ҳоло ҷараёни ҷамъоварӣ, таҳия ва расмиятдарории ҳуҷҷатҳо, аз ҷумла нишондиҳандаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, иқтисодӣ профессорону омӯзгорон, фаъолияти байналмилалӣ, ҷопи мақолаҳо дар нашрияҳои илмӣ баланднуфуз, шароити моддӣ-техникӣ ва нишондиҳандаҳои суботи академӣ бо суръат идома дорад. Ин раванд бо риояи меъёрҳои дақиқи методологии QS, ки сатҳи рақобат дар он хеле баланд аст, амалӣ мешавад. Амалисозии ин иқдом барои донишгоҳ танҳо як марҳалаи техникӣ пешниҳоди маълумот нест; он баёнгарии омодагии муассиса барои ворид шудан ба фазои байналмилалӣ рақобатпазир, ҷалби донишҷӯёни хориҷӣ, густариши ҳамкориҳои илмӣ ва баланд бардоштани эътибори байналмилалӣ таҳсилоти олии тоҷик ба ҳисоб меравад. Бо воридшавӣ ба ин раддабандӣ донишгоҳ имконият меёбад, ки сиёсати рушди устувори худро ба меъёрҳои ҷаҳонӣ мутобиқ созад, мавқеи худро дар бозори ҷаҳонӣ маориф тақвим бахшад ва фурсатҳои нави стратегӣ барои ҳамкорӣ бо марказҳои илмиву таълимӣ пешрафтаи ҷаҳон фароҳам оварад.

Сарвари давлат борҳо таъкид намуданд, ки бунёди миллати мутамаддин аз маориф оғоз меёбад ва ғамхорӣ қардан ба маориф, яъне ҳалли масъалаҳои дар ин самт ҷойдошта- сармоягузорӣ ба хотири рушди неруи инсонӣ ва ояндаи ободи давлат ва Ватан мебошад. Воқеан, дастовардҳои соҳаи маориф дар замони соҳибистиқлолӣ зиёду назаррасанд, ки дар он саҳми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон беназиру бузург аст.

Меҳрубони Чумъа,
сардори шуъбаи таълим ва
илми МДТ Коллеҷи
милитсияи ВҚД Ҷумҳурии
Тоҷикистон, капитани милитсия

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қайд намуданд, ки ман дастгирӣ ва таваҷҷуҳ ба ин соҳаи муҳимму тақдирсозро сармоягузори ба ояндаи дурахшони миллат ва бақои давлат мешуморам.

Маориф яке аз муҳимтарин рукҳои давлатдорӣ ва рушди ҷомеа ба ҳисоб меравад. Зеро рушди ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат, ояндаи босаодати давлату миллат аз илму маорифи пешрафта вобаста аст, ки заминаи мустақами онҳо имрӯз гузошта мешавад. Пешрафти ҳар як давлат пеш аз ҳама ба сатҳи маориф, илм ва маърифати шаҳрвандонаш вобаста аст.

Аз ин лиҳоз, Ҳукумати мамлакат маблағгузори ин соҳаҳои калидиро мунтазам зиёд менамояд ва ҳар сол ҳаҷми умумии он беш аз 21 фоизи хароҷоти буҷаи давлатиро ташкил медиҳад.

Барои соҳаи маориф дар соли 2026 аз ҳисоби буҷети давлатӣ қариб 14 миллиард сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки нисбат ба соли 2025 25,4 % ва нисбат ба 10 соли қабл, яъне соли 2015 5,5 баробар зиёд мебошад.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳаи маорифро ҳамчун самти стратегӣ эътироф намуда, ба он таваҷҷуҳи махсус зоҳир менамоянд. Маориф омилҳои асосии ташаккули неруи инсонӣ, рушди иқтисодӣ, тақими худшиносии миллӣ ва таъмини амнияти ҷомеа мебошад.

Яке аз сарчашмаҳои худшиносии миллӣ, ки решаҳои шукуфоии маънавию фарҳангии халқи моро шодоб мегардонад, ин мероси таърихӣ бо мафҳуми васеаш ва хотираи таърихӣ мебошад, ки дар дастовардҳои фарҳангии илмӣ, дар хираду заковати давлатдорӣ ва ҳашамату бузургии руҳи гузаштагонаном инъикос гардидааст.

Эмомалӣ Раҳмон

Пешвои миллат дар меҳвари сиёсати ҳеш масоили худшиносии миллиро дар мадди аввал қарор дода, бо мақсади гиромидошти фарҳанги миллӣ тадбирҳои зиёдеро амалӣ намуданд. Дар мактаби давлатдорӣ Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон инкишофи худшиносии миллии шаҳрвандонро яке аз василаҳои муттаҳидсоз махсус мебад.

Дар ҷаҳони муосир раванди муқовимати фарҳангии миллӣ амал дорад, аз ин рӯ роҳбарони сиёсии дурандешу хирадсолор зарур мешуморанд, мардумро дар руҳияи худшиносиву худогоҳии миллӣ раҳнамун сохта, фарҳангшонро аз омезишу давлатҳои миллиашонро аз хатари нобудӣ эмин нигоҳдоранд. Дар давоми фаъолияти роҳбарии худ Пешвои миллат тавонистанд, низоҳои дохилиро барҳам дода, як давлати демократии

НАҚШИ МАОРИФ ДАР ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ

“Ман аз рӯзҳои аввали фаъолияти худ ба ҳайси Роҳбари давлат то имӯз дастгирӣ ва рушди илму маорифро самти афзалиятнок эълон карда, дар тӯли беш аз се даҳсола ба ин соҳаи ҳаётан муҳим таваҷҷуҳи аввалиндараҷа ва доимӣ зоҳир менамоям.”

Эмомалӣ Раҳмон

Нақши маорифро метавон дар чанд ҷанба шарҳ дод:

1. Ташаккули неруи инсонӣ
Маориф заминаи асосии тайёр намудани мутахассисони соҳибкасб мебошад. Дар Тоҷикистон маориф аз зинаҳои томактабӣ, таҳсилоти умумӣ, касбӣ ва олий иборат мебошад, ки барои соҳаҳои иқтисод, саноат, кишоварзӣ, тиб, фарҳанг ва идоракунии давлатӣ омода месозанд. Неруи инсонӣ сарвати асосии давлат аст.

2. Рушди иқтисодӣ ва иҷтимоӣ.
Тавассути маориф сатҳи дониш, маънавия ва қобилияти меҳнати шаҳрвандон боло меравад. Ин боиси баланд шудани ҳосилнокии меҳнат, коҳиши камбизоатӣ ва беҳбудии сатҳи зиндагии аҳоли мегардад.

3. Тақими суботи сиёсӣ дар давлатдорӣ.
Шахси босавод ва огоҳ дар ҳаёти сиёсӣ фаъолона иштирок мекунад, қонуноро эҳтиром менамояд ва ба рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ мусоидат мекунад. Маориф омилҳои муҳими пешгирии ифротгароӣ ва хурофот мебошад.

4. Рушди илму технология.
Маориф асоси пешрафти илм, инноватсия ва технологияи муосир аст. Омӯзиши фанҳои дақиқ, технологияҳои рақамӣ ва тадқиқоти илмӣ яке аз ҳадафҳои расидан ва дастрасӣ пайдо кардани инсонҳо ба технологияҳои муосир ба ҳисоб меравад.

5. Сиёсати давлатӣ дар соҳаи маориф.
Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон маориф самти афзалиятнокӣ сиёсати иҷтимоӣ эътироф гардидааст. Дар паёмҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста ба рушди маориф таваҷҷуҳи зоҳир мегардад. Сохтмони муассисаҳои таълимӣ, баланд бардоштани мақоми омӯзгор, ислоҳоти барномаҳои таълимӣ ва ворид намудани технологияҳои муосир далели ин гуфтаҳо мебошад.

Бо мақсади таъмин намудани самаранокии истифодаи маблағҳои давлатӣ,

инчунин, мутобиқсозии он ба стандартҳои байналмилалӣ бозбинии низоми маблағгузори муассисаҳои таҳсилоти олий ва миёнаи касбӣ, яъне гузариш ба низоми сарикасӣ ё фармоиши давлатӣ тақозои замон мебошад.

Ба фазои ягонаи таҳсилоти байналмилалӣ ворид гардидани маорифи Тоҷикистон – соли 2004 ба низоми кредитии таҳсилот гузаронидани муассисаҳои олии мамлакат оғоз гардида, ва соли 2014 ҳамаи муассисаҳои зикршуда ба ин низоми гузаронида шудаанд.

Дар Паёми соли 2017 Роҳбари давлат маорифро на танҳо ҳамчун низоми таълим, балки ҳамчун асоси ташаккули сармояи инсонӣ, кафили пешрафти иқтисод ва устувории давлатдорӣ арзёбӣ намуданд.

Аз соли 2018 саноатикунони босуръат ҳамчун ҳадафи стратегӣ чоруми миллӣ муайян шуда, пешниҳод гардид, ки таъсиси корхонаҳои саноатӣ, коркарди ашёҳои дохилӣ ва афзоиши ҷойҳои корӣ ҳадафи асосии ин стратегия ба ҳисоб меравад.

Соли 2019 дар Паёми Роҳбари давлат солҳои 2020-2040 “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ” дар соҳаи маориф эълон гардида буд, ки то имрӯз шаш сол сипарӣ гардид.

Бо ташаббуси кишвари мо қатъномаи махсуси Маҷмаи Умумии Созмони Милалӣ Муттаҳид зери унвони “Нақши зеҳни сунӣ дар фароҳам овардани имконоти навин барои рушди устувор дар Осиеи Марказӣ” қабул гардид. Илова бар ин, ба Феҳристи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО ворид гардида ни ёдгориҳои мероси фарҳангии Хутали қадим зимни иҷтимоии 47-уми Кумитаи мероси ҷаҳонӣ дар шаҳри Париж баёнгарӣ эътирофи ташаббусҳои Тоҷикистон мебошад.

Боиси ифтихор аст, ки 12-декабри соли ҷорӣ бо иқдоми Тоҷикистон қатъномаи Маҷмаи Умумии Созмони Милалӣ Муттаҳид дар хусуси эълон кардани соли 2027

ҳамчун “Соли байналмилалӣ маърифати ҳуқуқӣ” қабул гардид. Яъне, агар мо хоҳем, ки давлати пешрафта, Ватани обод ва зиндагии осуда дошта бошем, бояд кушиш кунем, ки фарзандонамон соҳиби саводу дониш ва касбу ҳунар шаванд.

Маориф яке аз соҳаҳои калидии ҳар як давлат ба ҳисоб меравад ва омӯзгор шахсияти марказии ин соҳа мебошад. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади баланд бардоштани мақоми иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ва касбии омӯзгорон, инчунин ҳифзи шаъну шараф ва таъмини кафолатҳои иҷтимоии онҳо, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мақоми омӯзгор” қабул гардид, ки ин дастоварди муҳимми сиёсати давлатии маориф мебошад. Қабули он гувоҳи таваҷҷуҳи махсуси давлат ба омӯзгор ҳамчун созандаи ояндаи миллат аст.

Қобили зикр аст, ки барои баланд бардоштани ҳисси баланди худшиносии миллӣ ба ҳар як фарди Тоҷикистон бо дастури Роҳбари давлат китобҳои “Тоҷикон”-и аллома Бобочон Ғафуров ва “Шоҳнома”-и безаволи Абулқосими Фирдавӣ роӣгон тухфа карда шуд.

Бинобар ин, мо бояд ҳарчи бештар омода намудани кадрҳои омӯзгорӣ, бунёди муассисаҳои таълимӣ ва ба стандартҳои ҷаҳонӣ мутобиқ гардонидани низоми таҳсилот, яъне омодагӣ ба гузариш ба низоми дувоздаҳсолаи таълим аз ҳоло чораҷӯӣ намоем.

Моро мебошад дар тақвияти Паём ва эълон гардидани соли 2026 –соли вусъат додани корҳои ободониву созандагӣ ва баланд бардоштани худшиносиву худогоҳии миллӣ дар паҳлуи Пешвои хирадманди миллат қарор гирифта, онро дар ҳаёти рӯзмараи худ таътиб созем.

Мо, бояд дар хотир дошта бошем, ки ояндаи давлату миллат аз насли босаводу донишманд, соҳибкасбу соҳибҳунар, соҳибмаърифату соҳибфарҳанг, дур аз таассубу хурофот, ватандусту ватанпараст ва дорои ҳисси баланди худшиносии миллӣ вобастагии амиқ дорад.

ХУДШИНОСИИ МИЛЛӢ – МАСЪАЛАИ МЕҲВАРИИ КОНСЕПСИЯИ ДАВЛАТДОРИИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ

миллиро бунёд кунанд. Аз солҳои аввали давлатдорӣ хеш Пешвои миллат тавонистанд тавассути як зумра тадбирҳои амалӣ мероси фарҳангиро ҳифз ва анъанаҳои таърихиро эҳё намоянд:

Таҷлили ҷашнҳои миллии Сада, Меҳргон, Тиргон, Наврӯз;

Доир намудани ҷашни шаҳрҳои бостонии шаҳрҳои Истаравшан, Кӯлоб, Ҳисор ва Саразм;

Эҳёи номвожаҳои ҷуғрофии таърихии Хатлон, Суғд, Бохтар, Истаравшан, Кушонӣ, Леваканд;

Аз қолибҳои насабсози русӣ ба номгузориҳои тоҷикӣ рӯй овардан;

Таҷлили солгашти чехраҳои фарҳангӣ: Мавлоно Ҷалолиддини Балхӣ, Абдурраҳмони Ҷомӣ, Имоми Аъзам, Куруши Кабир, Абурайҳони Берунӣ, Бобочон Ғафуров;

Дар баробари тадбирҳои номбаршуда, Пешвои миллат тавонистанд барои муаррифии таъриху фарҳанг пурғановати тоҷикӣ осори арзишмандеро таълиф кунанд. “Забони миллат – ҳастии миллат” – яке аз асарҳои Пешвои миллат буда, бо диду назари нав таълиф гардида,

омӯзиши як қатор мавзӯҳои мурабиро дар бар гирифтааст. Мазмуну мундариҷаи асар шаҳодат медиҳад, ки муаллифи асар бо назардошти вазъи сиёсӣ ва иҷтимоӣ ва ҳаёти иқтисодии ниёгонаном таърихи рушди забони миллиро мавриди таҳқиқ қарор додаанд.

Пешвои миллат рӯзи 9-уми март соли 2024 дар мулоқот бо фаъолон, намояндагони ҷомеа ва ходимони дини кишвар зикр намуданд, ки “Ман ифтихор мекунам, ки аввал тоҷикаму баъдан мусалмон”. Ҷумлаи мазкур ҳадафмандона зикр шуда, зарур аст, ҳамчун шиор қабул гардад. Мақсади асосии иброи сухани мазкур он аст, ки дар баробари таваҷҷуҳ ба масоили эътиқодӣ арзишҳои миллиро низ эҳтиром намоем. Таърих гувоҳ аст, ки халқи тоҷик гузаштаи дур ва тамаддуни ғани дошта, дар ҳама давру замонҳо бо вучуди вазъи мураккаби сиёсӣ ва иҷтимоӣ масъалаи инсондӯстӣ ва эҳтироми халқу миллатҳои дигарро қомилан риоя намудаанд. Пас моро лозим аст, аз таҷрибаи гузашта сабақ гирифта, арзишҳои миллиро эҳтиром

Юсупов Ш.Р.,
доктори фалсафа (PhD),
дотсенти кафедраи назария ва
амалияи забоншиносӣ

намуда, вазифаи шаҳрвандии хешро ба ҷо орем. То ин ки пояҳои давлатдорӣ муосирӣ миллиамон устувор бошад аз таҳдиду хатарҳои фарҳангии бегона эмин монад.

ПАЖУҲИШИ СУДМАНД

(Ҳочазод С.Ташақули низоми нави шабақаҳои телевизионӣ дар Тоҷикистон.-Душанбе: ДДОТ, 2024.-125 с.)

САИДМУРОДИ ҲОЧАЗОД

ТАШАҚУЛИ НИЗОМИ НАВИ
ШАБАҚАҲОИ ТЕЛЕВИЗИОНӢ
ДАР ТОҶИКИСТОН

Хуб аст, ки дар солҳои охир таваҷҷуҳи муҳаққиқони соҳаи рӯзноманигорӣ ба воситаҳои ахбори омма ва масъалаҳои марбут ба он зиёд гардида, ҳосили заҳмати онҳо дар шакли мақолаву китобҳои гуногун манзури ҳамкасбону муштарии мегардад.

Китоби нави доктори илмҳои филологӣ, профессор Саидмуроди Ҳочазод «Ташақули низоми нави шабақаҳои телевизионӣ дар Тоҷикистон» ҳосили ҷустуҷӯи омӯзишхӯест, ки аз манбаъҳои гуногун, хоса Бойгонии Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон, адабиёти илмиву таълимӣ, ҷузъҳои намоишҳо, матолиби нашрияҳои даврӣ ва гузоришҳои солонии Кумитаи мазкур дастрас, коркард ва таҳия гардидааст.

Саидмуроди Ҳочазод рӯзноманигори касбии радио аст. Ӯ дар баробари рӯзноманигорӣ ба пажуҳиши илмӣ машғул гардида, доир ба таърихи радио ва телевизиони тоҷик ва вижаҳои қори он аввал рисолаи номзадӣ ва баъдтар рисолаи докторӣ дифоъ намуд. Ҳосили пажуҳишҳояш дар чанд китоб инъикос гардида, аз ҷониби муҳаққиқон, рӯзноманигрон ва муҳасилини журналистшаванда хуб пазируфта шуданд. Имрӯз ҳам дар раванди таълими рӯзноманигорӣ ва ҳам дар қорҳои таҳқиқотӣ аз китобҳои ӯ ба таври васеъ истифода мекунанд.

Пажуҳиши навбатӣ, ки мавсуф ба анҷом расонида дастраси мо намудааст, ташақули низоми воситаҳои электронии ахбори омма, бахусус шабақаҳои телевизиониро дар бар мегирад. Муаллиф бо истифода аз манбаи гуногун кӯшидааст, ки бори нахуст марҳила ва давраҳои ташақули низоми телевизионро ҳамчун воситаи электронии ахбори омма баррасӣ намуда, доир ба телевизионҳои чумҳуриявӣ, маҳаллӣ, ғайриҳукуматӣ, шабақаи Интернет ва ниҳодҳои зертобеи ВЭАО пажуҳиши дорои маълумоти муътамад таҳия намояд.

Ҳарчанд маълумотҳо дар бораи шабақаҳои телевизионӣ, интернет ва ниҳодҳои зертобеи Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон аз нигоҳи мухтаво, ҳаҷм ва низом гуногунанд, аммо дар маҷмӯъ, дар бораи таърихи таъсиси телевизионҳо, шароити имконоти фаъолияти онҳо, барномаҳои асосӣ, мавзӯҳои инъикосшаванда, истифодаи қолабҳои жанрӣ ва амсоли инҳо иттилои муфид ва судманд медиҳанд.

Дар таҳияи китоб муаллиф маҳдуд нест ва қолаби муайянеро риоя намекунад, балки аз рӯи имкон ва доираи маводи дастрасгардида, мавзӯҳоро ташреҳу баррасӣ намуда, баҳо медиҳад ва натиҷагирӣ менамояд. Ба ин манзур, маълумотномаҳо дар бораи телевизионҳои кишвар ва ҳамчунин Интернет оҳанги амиқи пажуҳишӣ пайдо карда, иттилооти маълумоти фактӣ ва оморий бо назари таҳқиқгарии маллиф омезиш ёфтаанд. Бахусус омӯзишҳои муаллиф дар бораи телевизиони «Тоҷикистон», суду зиёни Интернет ва

натиҷагирӣҳои ӯ, ки дар фарҷоми ҳар боб ба тариқи хулоса баён гардидааст, ҷанбаи пажуҳиши китобро тақвият мебахшад.

Ба назари муаллиф, асри XXI қарни рушди технологияи иттилоотӣ, зеҳни сунъӣ ва ВЭАО аст. Дар ин фароянд набардҳои иттилоотӣ телевизионро ба тарғибгари идеология бадал менамоянд. Ин расона хислати фаромиллӣ касб карда, ворид шудани зеҳни сунъӣ ба телевизион ҳамчун «ҷаҳиши бузурги инқилобӣ» шуморида мешавад. Ба ин хотир, имрӯз телевизион ба муҳимтарин ҷузъи рӯзгори мо бадал шуда дар замони муосир ҳаёт бидуни он маънои худро гум мекунад. Аз ин расона на танҳо иттилоо тозаро дармеёбем, балки аз дидани барномаҳои гуногунжанр афкори мо ғайи мегардад, тафаккурамон рушд мекунанд, ҷаҳонбинии мо васеъ мешавад, - чунин назар дорад муаллифи китоб С. Ҳочазод.

Китоб аз панҷ боб иборат буда, дар боби якум «Таъсис ва ташақули низоми телевизионҳои давлатӣ дар замони истиқлол» мавриди пажуҳиш қарор гирифта, боби дуюм ба «Таъсис ва ташақули телевизионҳои давлатии минтақавӣ» иртибот дорад. «Ташақули низоми телевизионҳои ғайриҳукуматӣ»-ро муаллиф дар боби сеюм баррасӣ карда, дар баробари фароҳамсозии маълумоти фишурда, ҳамзамон хулосаҳои муаллиф, ки ҷанбаи таҳқиқотӣ доранд, мухтавои бобро мукамал намудаанд.

ВЭАО-ро бе интернет тасаввур кардан номумкин аст, аз ин рӯ, боби чаҳорум пурра ба суду зиёни он бахшида шудааст. Хулосаҳои боби мазкур равиши илмӣ касб кардаанд.

Боби панҷум ба «Рушди фаннӣ ва ниҳодҳои зертобеи соҳа дар замони истиқлол», ки қори онҳо ба фаъолияти телевизион тавбаам аст, бахшида шудааст.

Муаллиф шабақаҳои телевизиони Тоҷикистонро аз лиҳози фосолаи замонӣ ба ду марҳилаи васеъ – давраи Шуравӣ ва замони Истиқлол ҷудо намудааст. Марҳилаи аввал, яъне давраи Шуравӣ ба ягона шабақаи телевизионӣ дар чумҳурӣ, ки ҳоло «Тоҷикистон» ном дорад тааллуқ дошта, дар марҳилаи дуюм низоми нави шабақаҳои телевизионӣ арзи ҳастӣ кард. Ҳар яке аз ин марҳилаҳо дорои вижаҳои махсус буда, вобаста ба тағйироти миқдориву сифатӣ, мавзӯӣ ва жанрӣ, аз рӯи хусусияти воқеаҳои сиёсӣ иҷтимоӣ, инъикоси мавзӯӣ, дарбаргирии аудитория, фарогирии минтақаи пахш, рушди технологияи муосир, моликият ва тааллуқоти молӣ ба давраҳо гуруҳбандӣ мешаванд.

Ҳамчунин низоми нави шабақаҳои телевизионии замони истиқлол ба низоми телевизионҳои давлатӣ (чумҳуриявӣ ва минтақавӣ) ва ғайридавлатӣ (ҷамъиятӣ ва хусусӣ) тақсимбандӣ шудааст. Дар таҳқиқоти С. Ҳочазод бори нахуст телевизиони «Тоҷикистон» ба ду марҳила, панҷ давра гуруҳбандӣ гардидааст.

Хусусияти қолибии китоб боз дар он аст, ки нигоранда натиҷаҳои умумиро дар шакли омор дар ҷадвал пешниҳод намудааст. Ин усул агар аз як тараф, дараҷаи фақтиву оморӣ китобро тақвият бахшида бошад, аз ҷониби дигар, қори хонандаро дар гирифтани маълумоти нисбатан дақиқ осон мекунанд.

Дар маҷмӯъ, китоби нави муҳаққиқи пурқори соҳа Саидмуроди Ҳочазод «Ташақули низоми нави шабақаҳои телевизионӣ дар Тоҷикистон» заминаҳои таъсис ва раванди шаклгирии шабақаҳои телевизионӣ ва ниҳодҳои зертобеи Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистонро фаро гирифта, ҳамчун воситаи таълимӣ барои омӯзгорону донишҷӯён, муаррихон, пажуҳишгарон ва кормандони ВАО, бахусус рӯзноманигорони телевизион судманд буда метавонад.

Мурод Муродӣ,
профессори ДМТ

ПАЁМ – РОҲНАМОИ РУШДИ УСТУВОРИ ТОҶИКИСТОН

Паёми Пешвои муаз-
зами миллат, Президенти
Чумҳурии Тоҷикистон мух-
тарам Эмомалӣ Раҳмон, ки дар
таърихи 16-уми декабри соли
2025 ба Маҷлиси Олии Чумҳу-
рии Тоҷикистон ироа гардид,
хучҷати муҳими сиёсӣ, иҷти-
мой ва иқтисодие мебошад,
ки самтҳои асосии рушди
минбаъдаи давлат ва ҷомеа-
ро муайян менамояд. Ин Паём,
ҳамчун анъанаи устувори дав-
латдорӣ, на танҳо ҷамъбасти
натиҷаҳои соли сипаригарди-
да, балки барномаи воқеии
амал барои солҳои оянда ба
шумор меравад.

Дар Паёми навбатӣ Сарвари дав-
лат ба масъалаҳои калидии рушди
миллӣ, таҷмиби пояҳои истиқлоли-
ят, таъмини амнияти давлатӣ, боло
бурдани сатҳи зиндагии аҳоли ва
пешрафти соҳаҳои муҳими ҳаёти
ҷомеа таваҷҷуҳи махсус зоҳир наму-
данд. Ҳар як нуктаи Паём бо таҳлили
амиқи воқеиятҳои дохилӣ ва ҷаҳонӣ
пешниҳод гардида, ҳадафмандона ба
рушди устувор равона шудааст.

Яке аз меҳварҳои асосии Паём
рушди иқтисодии миллӣ ба ҳисоб
меравад. Президенти кишвар таъ-
кид намуданд, ки дар шароити тағй-
иребии босуръати иқтисоди ҷаҳонӣ,
бухронҳои молиявӣ ва таҳдидҳои ге-
оиқтисодӣ Тоҷикистон бояд сиёсати
иқтисодии худро ба диверсификатсия,
рушди истеҳсолоти ватанӣ ва исти-
фодаи самараноки захираҳои дохилӣ
равона созад. Дар ин замина, саноа-
тиқнонии босуръат ҳамчун ҳадафи
стратегӣ муайян гардида, ба рушди
корхонаҳои саноатӣ, коркарди ашёи
хом ва зиёд намудани арзиши ило-
вашуда аҳамияти махсус дода шуд.

Сарвари давлат инчунин ба руш-
ди соҳаи кишоварзӣ ҳамчун яке аз
бахшҳои муҳими иқтисодии миллӣ
таваҷҷуҳ зоҳир карданд. Дар Паём
таъкид гардид, ки таъмини амнияти
озуқаворӣ вазифаи стратегӣ буда,
истифодаи самараноки замин, қорӣ
намудани технологияҳои муосир, ба-
ланд бардоштани ҳосилнокӣ ва даст-
гирии деҳқонон бояд дар меҳвари
сиёсати аграрӣ қарор гирад. Ин ну-
қтаҳо нишон медиҳанд, ки кишоварзӣ
на танҳо манбаи рӯзгор, балки омили
муҳими суботи иҷтимоӣ мебошад.

Масъалаи рушди соҳаи иҷтимоӣ
дар Паём мақоми махсус дорад.
Пешвои муаззами миллат ба бехтар
намудани сатҳи зиндагии аҳоли, ба-
ланд бардоштани маоши кормандони
соҳаҳои бучетӣ, нафақа ва кумақҳои
иҷтимоӣ таваҷҷуҳ зоҳир намуданд.
Таъкид шуд, ки сиёсати иҷтимоии
давлат бояд ба ҷимояи кишрҳои
осебпазир, таъмини адолати иҷтимоӣ
ва фароҳам овардани шароити зин-
дагии арзанда барои ҳар як шаҳрван-
ди кишвар равона гардад.

Масъалаи баланд бардоштани
музди меҳнат дар Паёми Пешвои му-
аззами миллат, Президенти Чумҳурии
Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳ-
мон ба Маҷлиси Олии Чумҳурии Тоҷи-
кистон ҳамчун яке аз самтҳои афза-
лиятноки сиёсати иҷтимоии давлат
мавқеи махсус ишғол намуд. Тибқи

Малика Бобоева,
омӯзгори Литсейи назди
ДДОТ ба номи С.Айнӣ

нуктаҳои Паём, бо мақсади бехтар
намудани сатҳи зиндагии аҳоли ва
тақвияти ҳавасмандии меҳнатӣ, аз 1
сентябри соли 2026 баланд бардо-
штани музди меҳнати кормандони
соҳаи маорифи томақтабӣ ва таҳси-
лоти умумӣ ба андозаи 25 фоиз пеш-
бинӣ гардидааст. Ҳамзамон, барои
кормандони дигар соҳаҳои бучетӣ,
аз ҷумла илм, фарҳанг, тандурустӣ,
ҳифзи иҷтимоӣ, мақомоти давлатӣ,
мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва хизматчиё-
ни ҳарбӣ, афзоиши музди меҳнат ба
андозаи 20 фоиз муқаррар шудааст.

Ин тадбирҳо ҳамчун қисми тар-
кибии сиёсати иҷтимоии давлат ба
таҷмиби сармоияи инсонӣ, баланд
бардоштани мақоми касбҳои иҷти-
мой – аҳамиятноки таъмини суботи
иҷтимоӣ равона гардидаанд. Баланд
бардоштани музди меҳнат дар Паём
дар иртиботи зич бо имкониятҳои
воқеии иқтисодии миллӣ, тавозуни
бучети давлатӣ ва рушди устувори
иҷтимоӣ-иқтисодии кишвар баррасӣ
гардида, аз равиши пайгирифта ва
масъулони роҳбарияти давлат дар
ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ шаҳодат
медихад.

Соҳаи маориф ҳамчун пояи асо-
сии рушди давлат дар Паём мавқеи
хоса дорад. Президенти Чумҳурии
Тоҷикистон таъкид намуданд, ки сар-
моиягузорӣ ба маориф сармоиягузорӣ
ба ояндаи миллат аст. Дар ин замина,
масъалаҳои баланд бардоштани си-
фати таҳсилот, тақмили барномаҳои
таълимӣ, оморасозии кадрҳои ба-
ландихтисос ва истифодаи техноло-
гияҳои рақамӣ дар раванди таълим
муҳим арзёбӣ гардидаанд. Маориф
ҳамчун воситаи ташақули тафак-
кури миллӣ, худшиносӣ ва рақобат-
пазирии ҷавонон дар бозори меҳнат
муаррифӣ шуд.

Дар Паём ба рушди илму инно-
васия низ диққати ҷиддӣ дода шуд.
Пешвои миллат зарурати пайваста-
ни илм бо истеҳсолот, дастгирии
таҳқиқоти илмӣ ва қорӣ намудани
навоварихоро таъкид намуданд.
Дар ҷаҳони муосир маҳз илм ва тех-
нология омили асосии пешрафт буда,
Тоҷикистон низ бояд дар ин раванд
фаъолона ширкат варзад.

Паёми Президенти Чумҳурии
Тоҷикистон боз як бори дигар собит
намуд, ки сиёсати давлат ба рушди
устувор, таъмини адолати иҷтимоӣ
ва таҷмиби пояҳои истиқлолият ра-
вона шудааст. Дарки амиқи нуктаҳои
Паём ва татбиқи амалии он метаво-
над заминаи бозғайимии пешрафти
минбаъдаи Тоҷикистон гардад.

МАОРИФ ҲАМЧУН ПОЯИ АСОСИИ РУШДИ УСТУВОРИ ДАВЛАТ

Паёми Пешвои миллат ба Маҷлиси Олӣ, ки санаи 16 декабри соли 2025 баргузор гардид, боз як маротиба собит намуд, ки маориф дар сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи калидӣ дорад. Дар шароити ҷаҳонишавӣ, пешрафти илму техника ва рақобати зеҳнӣ байни кишварҳо маҳз сатҳи рушди маориф муайянкунандаи ояндаи давлат ва ҷомеа ба ҳисоб меравад.

Пешвои миллат дар Паёми навбатии худ таъкид намуданд, ки рушди устувори давлат бе низоми мукаммали маориф ғайриимкон аст. Маориф на танҳо соҳаи иҷтимоӣ, балки сармоягузори стратегӣ ба захираҳои инсонӣ мебошад. Зеро ҷомеае, ки дорои шаҳрвандони босавод, соҳибкасб ва дорои

тафаккури навоар аст, метавонад ба ҳадафҳои бузурги миллӣ ноил гардад.

Дар Паём махсус ба масъалаи баланд бардоштани сифати таҳсилот таваҷҷуҳ зоҳир гардид. Сифати таълим имрӯз на бо шумораи мактабҳо, балки бо сатҳи дониш, маҳорат ва қобилияти тафаккури хонан-

дагон арзёбӣ мегардад. Дар ин раванд тақмили барномаҳои таълимӣ, истифодаи технологияҳои рақамӣ ва мутобиқсозии таҳсилот ба талаботи бозори меҳнат аҳамияти аввалинда-рача дорад.

Яке аз нуктаҳои муҳими Паём рушди маорифи рақамӣ мебошад. Пешвои миллат иброз доштанд, ки дар шароити муосир истифодаи технологияҳои иттилоотӣ дар раванди таълим на танҳо имконият, балки зарурат аст. Ин раванд имкон медиҳад, ки хонандагон бо донишҳои замонавӣ мусаллаҳ гардида, ба рақобати байналмилалӣ омода бошанд.

Ҳамзамон, дар Паём ба нақши омузгор диққати махсус дода шуд. Омузгор шахсияти калидӣ дар тарбияи насли наврас ба ҳисоб меравад. Баланд

бардоштани мақоми иҷтимоии омузгор, тақмили ихтисоси онҳо ва фароҳам овардани шароити муносиби корӣ ҳамчун омилҳои асосии баланд шудани сифати маориф арзёбӣ гардид. Пешвои миллат борҳо таъкид кардаанд, ки эҳтиром ба омузгор — эҳтиром ба ояндаи миллат аст.

Дар Паёми имсола инчунин ба масъалаи тарбияи маънавию ахлоқӣ ва ватандӯстии ҷавонон таваҷҷуҳ зоҳир шуд. Маориф бояд на танҳо дониш диҳад, балки шахсияти комил, масъулиятшинос ва содиқ ба Ватанро тарбия намояд. Дар ин самт нақши мактаб ва омузгор бениҳоят бузург аст.

Бинобар ин, Паёми Пешвои миллат аз 16 декабри соли 2025 бори дигар исбот намуд, ки маориф пояи асосии рушди

Бахтовари Мирзовали,
ассисенти кафедраи
физикаи
эксперименталӣ

устувори давлат мебошад. Таваҷҷуҳи пайваста ба ин соҳа, дастгирии омузгорон ва мутобиқсозии низоми таҳсилот ба талаботи замони метавонад Тоҷикистонро ба ҷомеаи пешрафта ва рақобатпазир табдил диҳад, зеро ояндаи давлат аз синфхона оғоз меёбад.

Олиямо Раҳмонова,
мутахассиси пешбари
Раёсати таълими ДДОТ
ба номи С.Айнӣ

Зимни ироаи Паём ба ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, бахшҳои маориф, тандурустӣ, фарҳанг, занон, ҷавонон ва варзиш таваҷҷуҳи зиёд зоҳир гардид.

Дар баробари масъалаҳои дигаре, ки таваҷҷуҳи Сарвари кишварро ҷалб менамоянд ва муҳокимаву таҳлили онҳоро муҳим мешуморанд, ба занону бонувон ва баланд бардоштани мавқеи онҳо дар ҷомеа, ҳамеша дар ҳар Паём таваҷҷуҳи махсус равона мегардад.

Зикри ин нукта муҳим аст, ки пас аз ба сари ҳокимият омадани Президенти кишвар зан ва ҷойгоҳи ӯ дар ҷомеа равнақи бештар пайдо кард, ки сабабҳои худро дошт. Яке аз омилҳои муҳим ин таваҷҷуҳи бевоситаи Президен-

БОНУВОН ВА МАВҚЕИ ОНҲО ДАР МЕҲВАРИ ПАЁМ

Тӯли чанд сол мешавад, ки ҳамчун анъана Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва умуман ба мардуми шарифи кишвар ироа мегардад. Паём ҳуҷҷати муҳими стратегӣ буда, дар он бурду бохти ҳамаи соҳаҳои ҳаётан муҳими ҷомеа мавриди баррасии ҳамаҷониба қарор гирифта, нақшаву супоришҳо барои оянда ва беҳтар гардидани фаъолият матраҳ мешаванд.

ти ҷумҳурӣ ба зан ва ҳуқуқи озодаҳои ӯ мебошад, ки мо инро дар тамоми воҳуриҳо ва суҳанрониҳои Сарвари давлат мушоҳида карда метавонем, ки ин ҳама аз ғамхорӣ ва пуштибонии ӯ шаҳодат медиҳанд.

Пешвои миллат дар сиёсати худ зан ва ҷойгоҳи ӯро дар радиҳои масъалаҳои муҳим мешуморанд. Бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардидани «Стратегияи миллии фаъолгардонии нақши занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020» ва такроран даҳ соли дигар, яъне барои солҳои 2021-2030 тамдид карда он ин худ бурҳони қотеест, ки Пешвои миллат ба нақши занон дар ҷомеа таваҷҷуҳи махсус доранд.

Боиси хушбахтӣ ва ифтихори мо занону бонувони тоҷик аст, ки тавассути сиёсати хирадмандонаи Пешвои

миллат ва талаботи ҷомеаи демокративу муосир нақши занон дар ҷомеаи Тоҷикистон ба таври бесоғиқа боло бардошта шудааст. Ғамхорӣ ва дастгирии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба занон бо роҳу шеваҳои мухталиф сурат гирифта, дар солҳои охир таваҷҷуҳ ба ин масъала беш аз пеши тавсеа пайдо карда истодааст.

Агар дар замони гузашта занон фақат хонанишин буда, ҳамчун хидматгузор ба қору бори рӯзгор машғул мегардиданд, дар оғози садаи XX ва махсусан дар даврони Истиқлолият қор ранги дигар гирифт ва занон мисли мардон дар тамоми бахшҳои ҷомеа ширкати фаъол менамоянд. Дар солҳои охир ширкати занон дар умури идорӣ ва соҳаҳои дигар равнақи тоза ёфта, имрӯз қувваи асосии

соҳаи маориф бонувон мебошанд, ки мо зикри ин нуқтаро дар Паёми Пешвои миллат дучор меоем: «Дар соҳаи маориф 73 фоиз бонувону занон фаъолият мекунанд. Боиси хушнудист, ки имрӯз дар ҷодаи илм беш аз 1000 нафар занони донишманд ва бомаърифати тоҷик, пурмаҳсул заҳмат мекашанд».

Бояд қайд намуд, ки дар ягон таълимоти исломӣ зикр нагардидааст, ки занон нисбат ба мардон ҳуқуқи пастро соҳибанд ва ҳақ надоранд, ки ҳамқадами ҷомеа бошанд, баръакс ягон дини дигар мисли ислом барои занҳо ҳуқуқи бештару болоро қоиладар нест. Бо дарназардошти мақом ва ҷойгоҳи зан дар таълимоти исломӣ ва аз мавқеи вежа бархӯрдор будани зан – модар ва давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ будани Ҷумҳурии Тоҷикистон ин масъала дар мадди назари

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон қарор гирифтааст. Маҳз ин боварӣ аст, ки Пешвои миллат дар Паёми навбатии худ чунин таъкид карданд: «Бовар дорам, ки модарону занони муҳтарам ва бонувону хоҳарони азизи мо минбаъд низ барои тарбияи наслҳои ояндасозу ободгари халқамон, таҳкими оила, ба хотири рушди давлат ва ободии Ватан заҳмат мекашанд...».

Хулоса, сабаби асосии таваҷҷуҳи Пешвои миллат ба масъалаи занон ва боло бурдани мавқеи онҳо дар ҷомеа сарчашма аз он мегирад, ки занон дар тарбияву ташаккули аҳли хонавода ва умуман ҷамъият саҳми босазо доранд. Имрӯз собит шудааст, ки занон баробари мардон дар тамоми соҳаҳои имконият ва неруи фаъолият дошта, тавони зеҳнӣву ҷисмонӣ доранд, ки бори вазнини масъулиятро бар дӯш бигиранд. Аз таваҷҷуҳ ва ғамхориҳои мунтазами Пешвои миллат нисбат ба занону бонувон мо бонувони хушбахти замони рӯҳу равони тоза гирифта бо умеду орзуҳои неқ рӯ ба сӯйи ояндаи дурахшон меорем!

ОМУЗГОРИ ЧАВОН

САРМУҲАРРИР:
КЕНҶАЗОД ФАРИДУН

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
ИБОДУЛЛОЗОДА АҲЛИДДИН
АЙНУЛЛОЗОДА НАҲТУЛЛО
РАҶАБЗОДА СИРОҶИДДИН
ХОҶАЗОД САИДМУРОД
МАҲКАМОВ МАҲМАДҶОН

Нашрияи Донишгоҳи давлатии омузгори Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

Суроғи мо:
734003, шаҳри
Душанбе, хиёбони
Рӯдакӣ 121.
Нашрия дар
чопхонаи
«Мега-Принт»
ба таърифи расидааст.

Телефон:
224-55-06

Нашрия таҳти рақами 495 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон номнавис шудааст.

Нашрия ба хотири риояи чандандешӣ матлабери низ нашр мекунад, ки ба муҳтавои он мувофиқ нест.

Шакли электроникии "Омузгори чавон" дар сомонаи расмии ДДОТ ба номи С. Айнӣ, инчунин дар саҳифаҳои расмии донишгоҳ ва нашрия дар шабакаи иҷтимоии "Фейсбук" ҷойгир карда мешавад.

Адади нашр: 1000 нусха